

**USTANOVENIE LEKTOROV
A AKOLYTOV
A PRIJATIE
MEDZI KANDIDÁTOV
DIAKONÁTU A KŇAZSTVA**

PRÍRUČKA PRE SEMINARISTOV

ÚVOD

Ministériá lektora a akolytu majú v Cirkvi dávnu tradíciu a sú badateľné už v prvotnej cirkvi.¹ Obrad prijatia medzi kandidátov diakonátu a kňazstva je mladšieho dáta, ale je tiež starobylý. Všetky tieto sväteniny prijímajú aj seminaristi — aspiranti na diakonát a presbyterát.²

Táto príručka chce byť pomocou k tomu, aby seminaristi prijali tieto sväteniny a úlohy z nich vyplývajúce hodne, dobre pripravení najmä po stránke duchovnej ale aj praktickej. Sú tu použité texty z oficiálnych liturgických kníh a to z Rímskeho pontifikála, Rímskeho misála a Rímskeho misála — Lekcionára. Je tu časť z Kódexu kánonického práva a tiež článok otca biskupa mons. Vladimíra Fila o mimoriadnom vysluhovateľovi Eucharistie (bol uverejnený aj v časopise *Liturgia* č. 15 [3/1994]). Texty z *Cæremoniale episcoporum* nie sú oficiálnymi textami, ale sú to len pracovné preklady. Ich definitívna podoba teda môže byť iná, preto treba mať na pamäti, že záväzným ostáva latinský text.

Napriek tomu, že je tu použitých veľa materiálov, neslobodno zabudnúť, že to nie je všetko, čo má lektor a akolyta, alebo kandidát diakonátu a kňazstva, vedieť. Je to len najnevyhnutnejšie minimum. Na hlbšie štúdium poslúžia okrem vyššie spomenutých materiálov aj mnohé ďalšie.

Ďalej treba pamätať na to, že táto príručka je určená na prípravu na prijatie ministérií a na obrad prijatia medzi kandidátov diakonátu a kňazstva, teda nie je určená na použitie v liturgii — na to sú určené oficiálne liturgické knihy.

Znakom* sú označené poznámky zostavovateľa. Tieto poznámky nepatria k oficiálnemu textu.

Ďakujem všetkým, ktorí mi pomohli pri zostavovaní a korekcii tejto príručky.

Dúfam že toto skromné dielko splní účel na ktorý je určené. V ďalšom vydaní tomu môžu pomôcť aj vaše vecné poznámky, za ktoré vám budem vďačný.

Zostavovateľ

¹ Porov. Pavol VI., Apoštolský list *Ministeria Quædam*, 15. augusta 1972: AAS 64 (1972).

² Porov. Pavol VI., Apoštolský list *Ad pascendum*, 15. augusta 1972: AAS 64 (1972), str. 538; a aj *Ministeria Quædam* 15. augusta 1972 č. III, IV, XI: AAS 64 (1972), str. 531–533.

* Takto.

RÍMSKY PONTIFIKÁL

OBNOVENÝ NA PŘÍKAZ POSVĚTNÉHO
DRUHÉHO VŠEOBECNÉHO VATIKÁNSKEHO KONCILU
A VYHLÁSENÝ AUTORITOU PÁPEŽA PAVLA VI.

APOŠTOLSKÝ LIST

PÁPEŽA PAVLA VI.

VIDANÝ Z VLASTNÉHO PODNETU,
KTORÝM SA V LATINSKEJ CIRKVI UPRAVUJE
PORIADOK O TONZÚRE, NIŽŠÍCH RÁDOCH A SUBDIAKONÁTE

MINISTERIA QUÆDAM

Cirkev už v najstarších časoch ustanovila NIEKTORÉ SLUŽOBNÉ RÁDY na náležité slávenie bohoslužieb a na pomoc Božiemu ľudu v jeho potrebách. Tieto služby, ktoré sa zverovali veriacim, aby ich vykonávali pri posvätnnej liturgii a v charitatívnej činnosti, prispôbovali sa rozličným okolnostiam. Takéto úrady spravidla udeľovali osobitným obradom. Veriaci tak získal Božie požehnanie a zaradil sa do zvláštnej triedy, čiže mal osobitné postavenie, aby mohol vykonávať nejaký cirkevný úrad.

Niektoré z týchto úradov, užšie spojené s liturgickou činnosťou, postupne sa stali predchádzajúcimi ustanovizňami na prijatie vyšších svätení. A tak sa v latinskej Cirkvi ostiariát, lektorát, exorcistát a akolytát s ohľadom na subdiakonát, diakonát a presbyterát, ktoré boli vyššie rády, nazývali nižšími rádmi. Tieto nižšie rády sa všeobecne, aj keď nie všade, vyhradzovali tým, ktorí cez ne postupovali ku kňazstvu.

Keďže však nižšie rády neboli vždy tie isté a keďže mnohé úlohy, im vyhradené, v skutočnosti vykonávali a aj teraz vykonávajú laici, je vhodné túto zvyklosť preskúmať a prispôbiť dnešným potrebám. Zastarané služby treba odstrániť, užitočné zachovať a potrebné ustanoviť. Zároveň treba určiť, čo sa má žiadať od kandidátov vyšších svätení.

Počas prípravy Druhého vatikánskeho snemu mnohí pastieri Cirkvi predniesli žiadosť, aby sa znova preskúmala otázka nižších rádov a subdiakonátu. Hoci snem o tejto veci pre latinskú Cirkev nič nerozhodol, predsa vyhlásil určité zásady, umožňujúce dôkladnejšie objasnenie tejto otázky. A nepochybne, zásady vyhlásené snemom, vzťahujúce sa na všeobecnú a usporiadanú obnovu liturgie,¹ zahrňujú v sebe aj to, čo sa týka služieb v liturgickom zhromaždení. Zo samého usporiadania liturgickej slávnosti je totiž zjavné, že Cirkev má rozličné rády a služby (ministériá).² Preto Druhý vatikánsky snem ustanovil: „*Nech každý, tak celebrant, ako aj veriaci pri*

¹ Porov. konšt. *Sacrosanctum Concilium*, čl. 62; porov. ďalej čl. 21.

² Porov. *Institutio generalis Missalis Romani*, n. 58.

*liturgických slávnostiach, koná iba to a všetko to, čo prináleží jeho úlohe podľa povahy vecí a liturgických pravidiel.*³

S tým úzko súvisí aj to, čo je v tej istej konštitúcii napísané o niečo skôr: „*Matka Cirkev si veľmi želá, aby sa všetci veriaci privádzali k tej plnej, uvedomenej a činnej účasti na liturgických úkonoch, ktorí si vyžaduje sama povaha liturgie a na ktorú má kresťanský ľud, vyvolený rod, kráľovské kňazstvo, svätý národ, jeho vlastný ľud* (1 Pt 2, 9; porov. 2, 4-5) *mocou svätého krstu právo a povinnosť. Pri obnove a pestovaní posvätnéj liturgie tejto plnej a činnej účasti všetkého ľudu treba venovať najväčšiu pozornosť, lebo ona je prvým a nenahraditeľným prameňom, z ktorého majú veriaci čerpať pravého kresťanského ducha. Preto ju dušpastieri v celej svojej dušpastierskej činnosti majú nadobúdať náležitou výchovou.*“⁴

Osobitné úrady, ktoré treba zachovať a prispôsobiť dnešným potrebám, sú tie, ktoré zvlášť úzko súvisia so službou slovu a oltáru a ktoré sa v latinskej Cirkvi označujú ako lektorát, akolytát a subdiakonát. Je vhodné zachovať ich a prispôsobiť tak, aby odteraz boli iba dva úrady, a to úrad lektora a úrad akolytu. Obidva tieto úrady zahrňujú v sebe aj úlohy subdiakona.

Okrem týchto úradov, spoločných pre celú Cirkev, biskupské konferencie môžu žiadať od Apoštolskej Stolice aj iné úrady, o ktorých myslia, že by ich ustanovenie bolo v ich krajoch z rozličných príčin potrebné alebo veľmi užitočné. Takéto by boli napríklad úlohy ostiára, exorcistu a katechistu,⁵ ako aj úlohy tých, ktorým sa zveruje charitatívna činnosť, a to tam, kde táto činnosť nie je zverená diakonom.

Z podstaty vecí, ako aj z dnešného spôsobu zmýšľania vyplýva, že bude primerané služby, o ktorých je reč, nenazývať naďalej nižšími rádmí. Ich udelenie nech sa nevolá ustanovením na úrad (ordinácia), ale iba ustanovením. Klerikmi (duchovnými) nech sú a nech sa volajú iba tí, čo prijali diakonát. Takto sa lepšie ozrejmi rozdiel medzi klerikmi a laikmi, medzi tým, čo je vlastné klerikom a čo sa vyhradzuje iba im, a medzi tým, čo sa môže zveriť veriacim laikom. A zjavnejšie sa ukáže vzájomný vzťah medzi kňazstvom veriacich a kňazstvom hierarchickým. „*Všeobecné kňazstvo veriacich a kňazstvo z povolania, čiže hierarchické, i keď sa od seba líšia podstatne, a nie iba stupňom, predsa navzájom súvisia, lebo jedno i druhé má osobitným spôsobom účasť na jedinom kňazstve Kristovom.*“⁶

O tomto všetkom sme si vyžiadali mienky odborníkov. Poradili sme sa s biskupskými konferenciami a prihliadli sme na ich pripomienky a napokon sme tieto veci prerokovali s našimi ctihodnými bratmi, členmi posvätných

³ Konšt. *Sacrosanctum Concilium*, čl. 28.

⁴ Tamtiež, čl. 14.

⁵ Porov. II. vat. koncil, dekrét *Ad gentes*, čl. 15; porov. ďalej čl. 17.

⁶ II. vat. koncil, konšt. *Lumen gentium*, čl. 10.

kongregácií, ktorých sa tieto veci týkajú. Po zrelom uvážení tohto všetkého Našou apoštolskou autoritou ustanovujeme a týmto listom vyhlasujeme, čo nasleduje. Zároveň upravujeme – ak treba a nakoľko treba – predpisy doteraz platného cirkevného zákonníka.

I. Tonzúra sa odtetaz neudeľuje. Vstup do klerického (duchovného) stavu sa spája s diakonátom.

II. Rády, ktoré sa doteraz volali nižšími, odtetaz treba volať „ministériami“ – cirkevnými službami.

III. Cirkevné služby možno zveriť aj laikom, takže už nie sú rezervované (vyhradené) iba pre kandidátov kňazstva.

IV. V celej latinskej Cirkvi treba zachovať dve cirkevné služby, prispôsobené potrebám dneška, a to lektorát a akolytát. Úlohy, ktoré doteraz konal subdiakon, zverujú sa lektorovi a akolytovi. Teda vyšší rád subdiakonátu v latinskej Cirkvi prestáva jestvovať. Ale podľa úsudku biskupskej konferencie niekde možno akolytu volať subdiakonom.

V. Lektor je ustanovený na úlohu, ktorá mu je vlastná: v liturgickom zhromaždení čítať Božie slovo. Preto nech číta vo svätej omši a pri iných posvätných obradoch lekcie (ale nie evanjelium); ak chýba žalmista, nech medzi čítaniami recituje žalmy; ak niet diakona ani kantora, v spoločnej modlitbe veriacich prednesie úmysly; usmerňuje spev a účasť veriaceho ľudu na bohoslužbách; pripravuje veriacich na hodné prijatie sviatostí. Ak treba, môže viesť prípravu tých veriacich, ktorí z času na čas majú čítať pri liturgických úkonoch Sväté písmo. A aby tieto úlohy mohol konať dôstojnejšie a dokonalejšie, nech stále rozjíma nad slovami Písma.

Lektor, ktorý si uvedomuje, aký úrad prijal, nech sa všemožne a účinne usiluje zo dňa na deň stále viac, plnšie a živšie milovať Písmo sväté⁷ a stále hlbšie ho poznávať. Tým sa stane dokonalejším učeníkom Pána.

VI. Akolyta je ustanovený pomáhať diakonovi a slúžiť kňazovi. Jeho úlohou je starať sa o službu pri oltári, pomáhať diakonovi a kňazovi pri liturgických úkonoch, najmä pri svätej omši; okrem toho – ako mimoriadny vysluhovateľ – dáva sväté prijímanie vtedy, keď riadni vysluhovatelia, o ktorých hovorí kán. 845 CIC, nie sú prítomní, alebo keď im v tom prekáža choroba, vysoký vek alebo iná pastoračná práca, alebo keď počet veriacich, ktorí pristupujú k Pánovmu stolu, je taký veľký, že by sa omša neúmerne predĺžila. V mimoriadnych okolnostiach možno akolytovi nariadiť, aby vystavil na verejnú úctu veriacim Najsvätejšiu sviatosť a potom ju znova uložil, no nesmie ňou udeliť ľudu požehnanie. Ak treba, môže viesť prípravu tých veriacich, ktorí z času na čas majú pomáhať kňazovi alebo diakonovi pri liturgických obradoch, napr. niesť misál, kríž, sviece alebo konať podobné úlohy. Tieto úlohy bude konať dôstojnejšie, ak bude čoraz viac a vrúcnejšie

⁷ Porov. II. vat. koncil, konšt. *Sacrosanctum Concilium*, čl. 24; konšt. *Dei Verbum*, čl. 25.

uctievať najsvätejšiu Eucharistiu, ak sa bude ňou živiť a ak ju bude stále hlbšie poznávať.

Akolyta, osobitným spôsobom určený na službu pri oltári, nech sa naučí všetko, čo sa týka verejných bohoslužieb, a nech sa usiluje pochopiť ich vnútorný a duchovný zmysel, aby sa tak denne mohol celý obetovať Bohu a aby svojou vážnosťou a dôstojným správaním mohol byť príkladom všetkým vo svätom chráme. A nech úprimnou láskou miluje tajomné Kristovo telo čiže Boží ľud, najmä slabých a chorých.

VII. Úrad lektora a akolyty sa podľa úctyhodnej tradície Cirkvi vyhradzuje mužom.

VIII. Na to, aby niekto mohol prijať cirkevný služobný úrad, sa vyžaduje:

a) žiadateľ si slobodne napíše a podpíše žiadosť a pošle ju ordinárovi, u ktorého chce byť prijatý (biskupovi alebo – v rehoľných inštitútoch – hlavnému predstavenému),

b) vhodný vek a osobitné vlastnosti, určené biskupskou konferenciou,

c) pevná vôľa verne slúžiť Bohu a pomáhať kresťanskému ľudu.

IX. Ministériá (služby) udeľuje ordinár (biskup alebo – v kňazských rehoľných inštitútoch – hlavný predstavený), a to liturgickým obradom „ustanovenie lektora“ a „ustanovenie akolyty“. Tieto obrady upraví Apoštolská Stolica.

X. Ak sa tým istým osobám neudeľuje iba jedno ministérium, medzi udelením lektorátu a akolytátu treba zachovať prestávky, určené Svätou Stolicou alebo biskupskými konferenciami.

XI. Uchádzači o diakonát a o kňazstvo sú povinní prijať lektorát a akolytát, ak tieto ministériá neprijali ešte pred tým, a majú ich vykonávať za primeraný čas. Taktó sa lepšie pripraví na budúcu službu slovu a oltáru. Dišpenzácia od prijatia ministérií pri týchto kandidátoch sa vyhradzuje Svätej Stolicí.

XII. Z udelenia ministérií nevzniká nárok na podporu alebo odmenu od Cirkvi.

XIII. Obrad ustanovenia lektora a akolyty, zostavený kompetentnou rímskou kongregáciou, sa čoskoro zverejní.

Tieto predpisy platia od 1. januára 1973.

Nariaďujeme, aby všetko, čo sme týmto apoštolským listom, vydaným z vlastného podnetu, ustanovili, bolo trvalé a uviedlo sa do života. Všetky ustanovenia, ktoré sú v rozpore s týmito, strácajú platnosť.

Dané v Ríme pri svätom Petrovi dňa 15. augusta, na sviatok Nanebovzatie blahoslavenej Panny Márie, roku 1972, v desiatom roku Nášho pontifikátu.

PÁPEŽ PAVOL VI.

APOŠTOLSKÝ LIST

PÁPEŽA PAVLA VI.

VDANÝ Z VLASTNÉHO PODNETU,
KTORÝM SA USTANOVUJÚ NIEKTORÉ ZÁSADY,
TÝKAJÚCE SA POSVÄTNÉHO DIAKONÁTU

AD PASCENDUM

Kristus Pán NA VEDENIE a na stály vzrast Božieho ľudu ustanovil vo svojej Cirkvi

rozlíčné služby, určené pre dobro celého Tela.¹

Už v apoštolských časoch medzi týmito službami vyniká a je zrejmy diakonát, ktorý bol v Cirkvi vždy vo veľkej úcte. O ňom výslovne svedčí svätý apoštol Pavol v liste Filipanom, v ktorom posielal pozdravy nielen biskupom, ale aj diakonom;² a v liste Timotejovi, v ktorom píše, aké vlastnosti a prepotrebné čnosti majú mať diakoni, aby boli hodni konať zverenú službu.³

Aj dávni cirkevní spisovatelia ospevujú dôstojnosť diakonátu a zároveň nezabúdajú vyzdvihovať duchovné kvality a čnosti, ktoré sa žiadajú na vykonávanie tejto služby, a to vernosť Kristovi, mravnú čistotu a poslušnosť voči biskupovi.

Svätý Ignác Antiochijský tvrdí, že služba diakona nie je ničím iným ako „službou Ježiša Krista, ktorý bol pred vekmi u Otca a ktorý sa nakoniec zjavil.“⁴ A k tomu pripomína: „Treba, aby sa diakoni, služobníci tajomstiev Ježiša Krista, vo všetkom všetkým páčili. Nie sú totiž diakonmi pre pokrmy a nápoje, ale sú sluhami Božej Cirkvi.“⁵

Sv. Polykarp Smyrniasky povzbudzuje diakonov, aby boli „vo všetkom zdržanliví, milosrdní, ochotní a aby kráčali podľa pravdy Pána, ktorý sa stal služobníkom všetkých.“⁶ Autor diela *Didascalía Apostolorum* pripomína Kristove slová: „Kto chce byť medzi vami veľký, nech sa stane vašim sluhom“⁷ a pripája toto bratské povzbudenie: „Aj vy, diakoni, máte teda takto konať a ak bude treba, máte vo svojej službe položiť aj život za brata... Keď Pán neba i zeme slúžil nám a pre nás pretrpel všetko a všetko znášal, ako by sme aj my

¹ Porov. II. vat. konc., konšt. *Lumen gentium*, čl. 18.

² Porov. Flp 1,1.

³ Porov. 1Tim 3, 8–13.

⁴ *Ad Magnesios*, IV, 1; *Patres Apostolici*, ed. F. X. Funk, I., Tubingy, 1901, str. 235.

⁵ *Ad Trallianos*, II, 3; *Patres Apostolici*, tamtiež, str. 245.

⁶ *Epist. ad Philippenses*, V, 2; *Patres Apostolici*, tamtiež, str. 301–303.

⁷ Mt 20, 26–27.

*nemali toto konat' bratom, keď sme jeho nasledovníkmi a dostalo sa nám jeho miesto?*⁸

Autori prvých storočí vstúpajú do mysli ľudí dôležitosť diakonskej služby, naširoko vysvetľujú mnohoraké a vážne úlohy diakonov a jasne im priznávajú veľkú autoritu v kresťanských obciach a zásluhy o apoštolát. Diakona vymedzujú ako „*biskupovo ucho, ako jeho ústa, srdce a dušu*“⁹ Diakon je poruke biskupovi, slúži všetkému Božiemu ľudu a stará sa o chorých a chudobných.¹⁰ Preto diakona právom a opodstatnene volajú „*milovníkom sirôt, milovníkom tých, čo pestujú nábožnosť, milovníkom vdov, horlivcom za duchovné záujmy, milovníkom všetkého, čo je dobré*.“¹¹ Diakonovi sa ďalej prikazuje nosiť svätú Eucharistiú chorým domov,¹² udeľovať krst¹³ a na rozkaz alebo pokyn biskupa ohlasovať Božie slovo.

Diakonát sa v Cirkvi naozaj obdivuhodne rozvinul a zároveň vydal svedectvo lásky ku Kristovi a bratom vykonávaním skutkov milosrdenstva,¹⁴ pri posvätných obradoch¹⁵ a pri plnení pastoračných úloh.¹⁶

Tí, čo sa mali stať kňazmi, vykonávaním diakonského úradu dokazovali, že budú schopní na kňazstvo a že budú dobre pracovať, a zároveň získavali prípravu, aká sa vyžadovala pre kňazskú hodnosť a na vykonávanie pastoračnej práce.

Postupom času sa však disciplína týkajúca sa tohto posvätného rádu zmenila. Prísnejšie sa síce bral zákaz ordinovať niekoho vynechaním niektorého stupňa (*per saltum*), ale pomaly sa znižoval počet tých, čo by dali prednosť celoživotnému diakonátu pred postupom vyššie. Tak sa stalo, že v latinskej Cirkvi trvalý diakonát takmer prestal jestvovať. Nemožno nespomenúť, čo usnatnil tridentský snem, keď sa uzniesol obnoviť posvätné rády podľa ich vlastnej povahy ako dávne úrady Cirkvi.¹⁷ Avšak myšlienka uviesť tento dôležitý posvätný rád aj ako stupeň skutočne trvalý dozrela omnoho neskoršie.

⁸ *Didascalia Apostolorum*, III, 13, 2–4; *Didascalia et Constitutiones Apostolorum*, ed. F. X. Funk, I, Paderborn, 1906, str. 214.

⁹ *Didascalia Apostolorum*, II, 44,4; tamtiež, str. 138.

¹⁰ Porov. *Traditio Apostolica*, 39 a 24; *La Tradition Apostolique de Saint Hippolyte. Essai de reconstitution*, Botte, Münster, 1963, str. 87 a 81.

¹¹ *Testamentum D. N. Iesu Christi*, I, 38; vydal a do latinčiny preložil I. E. Rahmani, Mohuč, 1899, str. 93.

¹² Porov. Sv. Justín, *Apologia I*, 65,5 a 67,5; S. Iustini *Apologiae duae*, vyd. G. Rauschen, Bonn 1911, str. 107 a 111.

¹³ Porov. Tertulián, *De Baptismo*, XVII, 1; *Corpus Christianorum*, I, Tertulliani *Opera*, pars I, Turnholt, 1954, str. 291.

¹⁴ Porov. *Didascalia Apostolorum*, II, 31,2; vyd. F. X. Funk, I, Paderborn, 1906, str. 112; porov. *Testamentum D. N. Iesu Christi*, I, 31; vydal a do lat. preložil I. E. Rahmani, Mohuč, 1899, str. 75.

¹⁵ Porov. *Didascalia Apostolorum*, II, 57,6; 58,1; vyd. F. X. Funk, I, Paderborn, 1906, str. 162 a 166.

¹⁶ Porov. Sv. Cyprián, *Listy XV*. a XVI. – S. Cypriani *Epistolae*; vyd. G. Hartel, Viedeň 1871, str. 513–520; porov. Sv. Augustín, *De catechizandis rudibus*, I. cap. I, 1; PL 40,309.310.

¹⁷ Sessio XXIII, capp. I-IV; Mansi, XXXIII, col. 138-140.

Veci sa chopil bez meškania aj náš predchodca slávnej pamäti Pius XII.¹⁸ Napokon Druhý vatikánsky snem splnil želania a prosby za trvalý diakonát, keď odhlasoval, že sa trvalý diakonát má obnoviť všade, kde si to vyžaduje dobro duší; a že má byť článkom medzi vyššími stupňami cirkevnej hierarchie a ostatným Božím ľudom, ako tlmočník potrieb a želaní kresťanských obcí, ako podnecovateľ služby čiže *diakonie* Cirkvi v miestnych kresťanských obciach a ako znak alebo sviatosť samého Krista Pána, ktorý „*neprišiel na to, aby sa dal obsluhovať, ale aby sám slúžil*“.¹⁹

A tak konciloví Otcovia na treťom zasadaní v októbri 1964 schválili zásady, podľa ktorých sa má obnoviť diakonát. V nasledujúcom mesiaci novembri bola verejne vyhlásená dogmatická konštitúcia Svetlo národov (*Lumen gentium*), ktorej 29. článok určuje hlavné smernice pre tento stav: *Na nižšom hierarchickom stupni stoja diakoni, na ktorých „sa vkladajú ruky nie preto, aby sa im udelilo kňazstvo, ale služba“. Posilnení sviatosťou milosťou slúžia totiž v spoločenstve s biskupom a jeho kňazstvom Božiemu ľudu v liturgii, pri bohoslužbe slova a v skutkoch lásky.*²⁰

O trvanlivosti diakonského stupňa tá istá konštitúcia vyhlasuje: „*Keďže však tieto (diakonské) pre život Cirkvi prepotrebné úlohy vo viacerých krajoch sa môžu – podľa súčasnej platnej disciplíny latinskej Cirkvi – iba ťažko plniť, možno obnoviť diakonát ako samostatný a trvalý hierarchický stupeň.*“²¹

Obnovenie trvalého diakonátu si vyžadovalo, aby sa ustanovenia koncilu hlbšie preskúmali a aby sa zrelo uvážilo právne postavenie diakona slobodného (celibátника) aj ženatého. Zároveň bolo potrebné prispôbiť dnešným okolnostiam to, čo sa týka diakonov, ktorí sa chcú stať kňazmi, aby vykonávanie diakonátu skutočne poskytovalo takú skúšku života, vyspelosti a schopnosti na kňazskú službu, akú vyžadovala stará disciplína od kandidátov na kňazstvo.

Preto sme 18. júna 1967 z vlastného podnetu vydali apoštolský list *Sacrum Diaconatus Ordinem* (Posvätný rád diakonátu), ktorým sme stanovili primerané kánonické predpisy o trvalom diakonáte.²² Dňa 17. júna nasledujúceho roku sme apoštolskou konštitúciou *Pontificalis Romani Recognitio* (Úprava Rímskeho pontifikála)²³ potvrdili nový obrad udeľovania posvätných rádov diakonátu, kňazstva a biskupstva, pričom sme určili aj látku (matériu) a tvar (formu) samej ordinácie.

¹⁸ *Allocutio ad eos qui interfuerunt Conventui alteri catholicorum ex universo orbe pro Laicorum Apostolatu Romæ habita*, die 5 oct. anno 1957; A. A. S. 49 (1957), p. 925.

¹⁹ Porov. Mt 20, 28.

²⁰ A. A. S. 57 (1965), str. 36.

²¹ Tamtiež.

²² A. A. S. 59 (1967), str. 697-704.

²³ A. A. S. 60 (1968), str. 369-373.

Teraz postupujeme ďalej. Dnes zverejňujeme aj apoštolský list *Ministeria quaedam* (Niektoré služby), ktorým chceme vydať a spresniť určité normy o diakonáte. Tiež chceme, aby kandidáti na diakonát vedeli, aké služby majú pred ordináciou vykonávať a kedy a ako majú vziať na seba povinnosť celibátu (bezženstva) a liturgickej modlitby.

Keďže sa vstup do klerického stavu začína až diakonátom, ruší sa obrad prvej tonzúry, ktorou sa laik stával klerikom. Zavádza sa však nový obrad, ktorým aspirant na diakonát alebo na kňazstvo verejne prejaví vôľu obetovať sa Bohu a Cirkvi a vykonávať posvätný rád. Cirkev prijíma toto jeho rozhodnutie, volí si ho a vyzýva ho, aby sa pripravil na prijatie posvätného rádu. Tak sa aspirant riadne (úradne) priberá medzi kandidátov na diakonát a na kňazstvo.

Z osobitného dôvodu je primerané, aby sa ministériá (služby) lektora a akolytu zverili tým, čo sa chcú ako kandidáti na posvätný rád osobitne zasvätiť Bohu a Cirkvi. Cirkev, ktorá „*neprestáva prijímať Chlieb života zo stola tak slova Božieho, ako aj Tela Kristovho a podávať ho veriacim*“,²⁴ pokladá za veľmi vhodné, aby kandidáti na posvätné rády postupným štúdiom a cvičením sa v ministériu (službe) slovu a oltáru, ale aj s dlhšou vernou praxou zoznámili s obidvoma stránkami kňazskej služby a premýšľovali ich. Tak sa opravdivosť služby zaskvie a bude veľmi úspešná. Veď kandidáti majú prístup k posvätným rádom v plnom vedomí svojho povolania „*s nadšením, s ochotou slúžiť Pánovi... v modlitbe vytrvalí, s porozumením pre potreby svätých*“.²⁵

O tomto všetkom sme si vyžiadali mienky odborníkov, poradili sme sa s biskupskými konferenciami a prihliadli sme na ich pripomienky a napokon sme vzali do úvahy rady našich ctihodných bratov, členov tých posvätných kongregácií, ktorých sa táto vec týka. Po zrelom uvážení Našou apoštolskou autoritou ustanovujeme a týmto listom vyhlasujeme, čo nasleduje. Zároveň upravujeme – ak treba a nakoľko treba – predpisy doteraz platného cirkevného zákonníka.

I. a) Zavádza sa obrad prijatia medzi kandidátov na diakonát a kňazstvo. Na riadne prijatie sa vyžaduje žiadosť aspiranta, slobodne a vlastnoručne napísaná a podpísaná, a prijatie kompetentným cirkevným predstaveným, dané na písme, čím sa uskutočňuje vyvolenie Cirkvou.

Tých, čo zložili sľuby v kňazských rehoľných spoločnostiach, a chcú byť kňazmi, tento obrad neviaže.

b) Predstaveným kompetentným na toto prijatie je ordinár (biskup, v kňazských inštitútoch dokonalejší vyšší predstavený). Prijatí môžu byť tí, u ktorých sa prejavujú známky ozajstného povolania a ktorí chcú svoj život zasvätiť službe Cirkvi na Božiu slávu a pre dobro duší. Majú to byť ľudia mravní, bez duševných a telesných defektov. Tí, čo chcú priať prechodný

²⁴ II. vat. koncil, konšt. *Dei Verbum*, čl. 21; A. A. S. 58 (1966), str. 827.

²⁵ Rim 12, 11-13.

diakonát, majú mať aspoň dvadsať rokov (dovŕšených) a začaté teologické štúdiá.

c) Po prijatí kandidát si má s osobitnou starostlivosťou chrániť a prehlbovať povolanie. Ďalej získava nárok na nevyhnutnú duchovnú pomoc, aby sa mohol upevniť vo svojom povolaní a bezvýhradne podrobovať Božej vôli.

II. Kandidáti na diakonát, trvalý alebo prechodný, a na kňazstvo musia prijať – ak neprijali už skôr – ministériá lektorské a akolytské a vykonávať ich za primerané obdobie, aby sa tak lepšie pripravili na budúce úlohy pri hlásaní Božieho slova a pri oltári.

Dišpenzácia (oslobodenie) od prijatia týchto ministérií sa vyhradzuje Svätej stolici.

III. Liturgické obrady pri prijímaní medzi kandidátov na diakonát a kňazstvo, ako aj na udelenie spomenutých ministérií vykonáva ordinár ašpiranta (biskup alebo – v kňazských inštitútoch dokonalosti – vyšší predstavený).

IV. Medzi udelením lektorátu a akolytátu a medzi udelením akolytátu a diakonátu nech sa zachovávajú lehoty (interstitia), ustanovené Svätou Stolicou alebo biskupskými konferenciami. Ministériá a diakonát nech sa udeľujú počas teologických štúdií.

V. Kandidáti na diakonát pred ordináciou odovzdajú ordinárovi (biskupovi alebo – v kňazských inštitútoch dokonalosti – vyššiemu predstavenému) vlastnoručne napísané a podpísané vyhlásenie, ktorým sa osvedčujú, že posvätný rád prijímajú slobodne a dobrovoľne.

VI. Vlastné zasvätenie sa celibátom pre kráľovstvo Božie a jeho záväzok pre kandidátov na kňazstvo a pre neženatých diakonov sa viaže s diakonátom. Prijatie posvätného celibátu sa má konať verejne pred Bohom a Cirkvou – a to aj u rehoľníkov – osobitným obradom, ktorý predchádza diakonskú vysviacku. Tak prijatý celibát je rozlučujúcou prekážkou (impedimentum dirimens) pri uzavieraní manželstva.

Ani diakoni, ktorí boli ženatí, nemôžu – podľa tradičnej cirkevnej disciplíny – po smrti svojej manželky uzavrieť nové manželstvo.²⁶

VII. a) Diakoni, ktorí sa chcú stať kňazmi, nemajú byť ordinovaní pred skončením štúdií určených predpismi Apoštolskej Stolice.

b) Čo sa týka teologického kurzu, ktorý majú absolvovať tí, čo sa chystajú na stály diakonát, biskupské konferencie majú podľa miestnych pomerov vypracovať vyhovujúce normy a majú ich predložiť na schválenie Posvätnej kongregácii pre katolícku výchovu.

²⁶ Porov. Pavol VI. Apošt. list motu proprio *Sacrum Diaconatus Ordinem*, č. 16; A. A. S. 59 (1967), str. 701.

VIII. Na základe predpisov č. 29–30 vo Všeobecnom poučení o liturgii hodín:

a) diakoni, čo sa chcú stať kňazmi, sú od vysviacky povinní modliť sa liturgiu hodín;

b) patrí sa v najvyššej miere, aby stáli diakoni recitovali denne nejakú časť z liturgie hodín. Koľko to má byť, určí biskupská konferencia.

IX. Vstup do klerického stavu a inkardinácia do niektorej diecézy sa uskutočnia diakonskou ordináciou.

X. Obrad prijatia medzi kandidátov diakonátu a kňazstva aj obrad prijatia posvätného celibátu čoskoro zverejní príslušná kongregácia rímskej kúrie.

Prechodné ustanovenie. — Tým kandidátom na kňazstvo, ktorí prijali tonzúru pred zverejnením tohto listu, zostávajú všetky povinnosti, práva a privilégia, aké majú klerici. Tí, čo prijali subdiakonát, sú povinní zachovať záväzok celibátu a konania liturgie hodín. Posvätný celibát však majú pred Bohom a Cirkvou znova prijať verejne osobitným obradom, ktorý predchádza diakonské svätenie.

Nariaďujeme, aby všetko, čo sme ustanovili týmto apoštolským listom, vydaným z vlastného podnetu, bolo trvalé a aby sa uviedlo do života. Ustanovenia, ktoré sú s týmto listom v rozpore, strácajú platnosť. Určujeme, aby normy tohto listu vstúpili do platnosti dňa 1. januára 1973.

Dané v Ríme pri svätom Petrovi dňa 15. augusta, na sviatok Nanebovzatia blahoslavenej Panny Márie, roku 1972, v desiatom roku Nášho pontifikátu.

PÁPEŽ PAVOL VI.

USTANOVENIE LEKTOROV

Úvodné poznámky

1. Lektorov ustanovuje biskup alebo, v kňazskom rehoľnom inštitúte, hlavný predstavený. Obrad sa koná v omši alebo pri bohoslužbe slova.
2. Čítania sa berú celé alebo sčasti z liturgie dňa alebo z čítaní na str. 28.

Ustanovenie lektorov

3. Po evanjeliu si biskup s mitrou na hlave sadne na pripravené sedadlo. Diakon alebo na to určený kňaz pozýva kandidátov slovami:

Nech pristúpia tí, čo majú byť ustanovení na službu lektorov.

Kandidátov volá po mene. Každý odpovie:

Tu som,

pristúpi k biskupovi a úctivo sa mu ukloní.

4. Potom si všetci sadnú. Biskup povie homíliu. Ku koncu osloví kandidátov takto alebo podobne:

Drahí synovia,

Boh Otec zjavil a naplnil tajomstvo spásy skrze Ježiša Krista, svojho Syna, ktorý sa stal človekom. Kristus nám najprv oznámil všetko sám a potom zveril povinnosť hlásať evanjelium všetkému stvorenstvu svojej Cirkvi.

Keď sa stanete lektormi čiže prednášateľmi Božieho slova, budete pomocníkmi pri jeho hlásaní. Prijmete osobitnú úlohu v Božom ľude a budete poverení službou viery, ktorá má základ v Božom slove. V bohoslužobnom zhromaždení budete čítať Božie slovo, deti i dospelých budete vyučovať vo viere a pripravovať na dôstojné prijímanie sviatostí. Budete hlásať zvesť o spásе ľuďom, ktorí ju ešte nepoznajú. Touto cestou a vašim pričinením budú môcť poznať Boha Otca i jeho Syna, Ježiša Krista, ktorého poslal Otec, a tak dosiahnuť život večný.

Kedže teda Božie slovo budete oznamovať iným, aj sami ho prijímate s myslou otvorenou Duchu Svätému a vážne o ňom uvažujete, aby ste si deň čo deň plnšie osvojovali vrúcny a živý záujem o Božie slovo. A svojím správaním zjavujete nášho Spasiteľa, Ježiša Krista.

5. Po skončení homílie všetci vstanú. Biskup (bez mitry) vyzve veriacich na modlitbu slovami:

**Drahí bratia a sestry,
pokorne prosme Boha Otca,
nech požehná týchto svojich služobníkov,
vyvolených na službu lektorov,
aby horlivo vykonávali im zverené úlohy,
aby ohlasovali Krista,
a tak oslavovali Otca, ktorý je na nebesiach.**

Všetci zotrávajú chvíľku v tichej modlitbe.

6. Potom biskup pokračuje:

**Bože, žriedlo všetkého svetla a dobra,
ty si poslal svojho jednorodeného Syna, Slovo života,
aby ľuďom zjaval tajomstvo tvojej lásky;
požehnaj ✠ týchto našich bratov, vyvolených na službu lektorov.
Daj, nech ustavične rozjímajú o tvojom slove,
aby sa ním vedeli aj sami vzdelávať
aj aby ho vedeli verne zvestovať bratom a sestrám.
Skrze Krista, nášho Pána.
R. Amen.**

7. Kandidáti po jednom pristupujú k biskupovi, ktorý im podáva knihu Písma svätého, pričom hovorí:

**Prijmi knihu Písma svätého
a verne podávaj ďalej Božie slovo,
aby ono čím viac pôsobilo v srdciach ľudí.**

Lektor odpovie:

Amen.

Medzitým, najmä ak je viac kandidátov, môže sa spievať 19. žalm alebo iný vhodný spev.

8. Ak sa obrad koná v omši, pokračuje sa v nej ako zvyčajne. Ak sa ustanovenie lektorov koná pri bohoslužbe slova, biskup zhromaždený ľud ako obvykle požehná a prepustí.

USTANOVENIE AKOLYTOV

Úvodné poznámky

1. Akolytov ustanovuje biskup alebo, v kňazskom rehoľnom inštitúte, hlavný predstavený. Obrad sa koná v omši.
2. Čítania sa berú celé alebo sčasti z liturgie dňa alebo z čítaní na str. 30.

Ustanovenie akolytov

3. Po evanjeliu si biskup s mitrou na hlave sadne na pripravené sedadlo. Diakon alebo na to určený kňaz pozýva kandidátov slovami:

Nech pristúpia tí, čo majú byť ustanovení na službu akolytov.

Kandidátov volá po mene. Každý odpovie:

Tu som,

pristúpi k biskupovi a úctivo sa mu ukloní.

4. Potom si všetci sadnú. Biskup povie homíliu. Ku koncu osloví kandidátov takto alebo podobne:

Drahí synovia,

ste vyvolení na akolytskú službu. Osobitným spôsobom sa budete zúčastňovať na službe Cirkvi, ktorej vrcholom i žriedlom života je Eucharistia. Ňou sa buduje a rastie Boží ľud. A vám sa zveruje úloha pomáhať kňazom a diakonom v ich službe a ako mimoriadnym vysluhovateľom rozdávať sväté prijímanie veriacim a chorým. Keďže ste na túto službu určení osobitným spôsobom, usilujte sa, aby ste plnšie žili z Pánovej obety a aby ste sa jej dokonalejšie pripodobňovali. Usilujte sa aj o to, aby ste poznávali vnútorný, duchovný zmysel toho, čo budete konať, aby ste tak mohli denne prinášať Bohu seba ako duchovnú a milú obeť skrze Ježiša Krista.

Pri tejto službe si treba pripomínať, že tak, ako budete so svojimi bratmi prijímať z jedného chleba, budete s nimi tvoriť aj jedno telo. Preto úprimnou láskou milujte tajomné telo Kristovo,

čiže Boží ľud, najmä slabých a chorých, a zachovávajúte Pánovo prikázanie, ktoré dal pri poslednej večeri apoštolom: „Milujte sa navzájom, ako som ja miloval vás.“

5. Po skončení homílie všetci vstanú. Biskup (bez mitry) vyzve veriacich na modlitbu slovami:

**Drahí bratia a sestry, pokorne prosme Pána,
aby svojím požehnaním naplnil
a pre vernú službu vo svojej Cirkvi utvrdil tých,
ktorých si vyvolil na službu akolytov.**

Všetci zotrávajú chvíľku v tichej modlitbe.

6. Potom biskup pokračuje:

**Najláskavejší Bože,
ty si skrze svojho jednorodeného Syna
zveril svojej Cirkvi Chlieb života.
Požehnaj ✠ týchto našich bratov,
vyvolených na službu akolytov.
Daj, nech sú horliví v službe svätému oltáru,
nech verne rozdeľujú svojim bratom Chlieb života
a nech sa na zveľadenie tvojej Cirkvi
stále vzdeľujú vo viere a láske.
Skrze Krista, nášho Pána.
R. Amen.**

7. Kandidáti po jednom pristupujú k biskupovi, ktorý im podáva nádobu s hostiami alebo s vínom (určenými na konsekrovanie), pričom hovorí:

**Prijmi nádobu s hostiami (alebo: nádobu s vínom)
na slávenie Eucharistie
a buď taký,
aby si mohol dôstojne slúžiť
Pánovmu stolu a Cirkvi.**

Akolyta odpovie:

Amen.

8. Akolyti, alebo – ak ich je viac – niektorí z nich, prinášajú na obetovanie nádoby s hostiami a kalich s vínom.

9. Akolyti prijímajú hneď po diakonoch.

10. Biskup môže nariadiť, aby akolyta, ktorý sa stal mimoriadnym vysluhovateľom svätého prijímania, pomáhal pri tejto omši rozdávať veriacim sväté prijímanie.

PRIJATIE MEDZI KANDIDÁTOV DIAKONÁTU A KŇAZSTVA

Úvodné poznámky

1. Obrad prijatia medzi kandidátov diakonátu a kňazstva sa koná, keď je isté, že žiadateľov úmysel, doložený potrebnými vlastnosťami, dosiahol dostatočnú zrelosť.

Tento obrad nezaväzuje tých, ktorí už zložili sľuby v kňazských reholiach.

2. Žiadatelia majú verejne vyjadriť úmysel prijať posvätný rád. A biskup alebo hlavný predstavený kňazského rehoľného inštitútu má zase verejne prijať tento úmysel.

3. Obrad prijatia sa môže konať v ktorýkoľvek deň, ale predovšetkým vo sviatočné dni, v kostole alebo na inom vhodnom mieste, a to v omši alebo pri bohoslužbe slova. Vzhľadom na svoju povahu sa však nikdy nespája s udeľovaním sviatostných svätení ani s ustanovením lektorov alebo akolytov.

4. Čítania sa berú celé alebo sčasti z liturgie dňa alebo z čítaní uvedených na str. 33.

Obrad prijatia

5. Po evanjeliu si biskup s mitrou na hlave sadne na pripravené sedadlo a povie homíliu, ktorú zakončí takto alebo podobne:

Drahí bratia a sestry,
mne i vám odporúčajú týchto našich bratov, ktorí tu dnes stoja pred tvárou Cirkvi, aby boli prijatí medzi kandidátov sviatostného svätenia.

Kristus prikázal: „Proste Pána žatvy, aby poslal robotníkov na svoju žatvu.“ Títo naši bratia poznávajú starostlivosť Pána o jeho stádo a uvažujú o potrebách Cirkvi. Ba cítia sa schopnými veľkodušne odpovedať na Pánovo volanie slovami proroka: „Hľa, tu som, pošli ma,“ lebo dôverujú Pánovi a skladajú doňho nádej, že vytrvajú vo svojom povolaní.

Hlas Pána, ktorý povoláva, možno spoznať a rozoznať v znakoch, ktorými sa Božia vôľa denne zjavuje rozumným ľudom. Tých, ktorých si Boh vyberá k účasti na hierarchickom kňazstve Kristovom, svojou milosťou aj oduševňuje aj napomáha. A nás

poveruje, aby sme povolávali osvedčených kandidátov, o ktorých sme zistili, že sú schopní na tú úlohu, a aby sme ich osobitnou pečat'ou Ducha Svätého posvätili na službu Bohu a Cirkvi. Sviatostnou vysviackou budú totiž ustanovení na to, aby pokračovali v spasiteľnom diele Kristovom, ktoré on vykonal vo svete. Až príde ich čas, pripoja sa k našej službe, budú slúžiť Cirkvi a Božím slovom i sviatostami budú zveľaďovať kresťanské obce, do ktorých budú poslaní.

Na to, aby ich raz mohol ich biskup povolať, tu stojaci naši bratia začali sa už pripravovať. Deň čo deň sa učia žiť podľa evanjelia a utvrdzovať sa vo viere, nádeji a láske, aby si týmto cvičením osvojovali ducha modlitby a rástli v horlivosti získať všetkých ľudí pre Krista.

Teraz však, hnaní Kristovou láskou a posilňovaní vnútornou činnosťou Ducha Svätého, rozhodli sa verejne prejaviť svoju túžbu slúžiť Bohu a ľuďom.

Keď ich teraz vyzveme, nech predstúpia a pred Cirkvou nech vyjadria svoj úmysel.

6. Diakon alebo na to určený kňaz volá žiadateľov podľa mena.
Každý odpovie:

Tu som,

pristúpi k biskupovi a úctivo sa mu ukloní.

7. Biskup sa im prihovori takto (ale biskupská konferencia môže podľa okolností stanoviť aj iný príhovor):

Drahí synovia,

duchovní pastieri a učители, ktorí sa starajú o vašu výchovu, vyhlasujú, že vás poznajú, a vydávajú o vás dobré svedectvo.

A my im dôverujeme.

Odpovedáte na Pánovo volanie; chcete dovŕšiť svoju prípravu tak, aby ste potom, v pravý čas, boli hodni prijať sviatostné svätenie, a tak slúžiť Cirkvi?

Uchádzači odpovedia (všetci naraz):

Chcem.

Biskup:

Chcete svojho ducha utvárať tak, aby ste mohli verne slúžiť Kristovi a jeho Telu, Cirkvi?

Uchádzači:

Chcem.

Biskupská konferencia môže určiť aj iný spôsob, podľa ktorého biskup prijme úmysel kandidátov.

Biskup pripojí:

Cirkev s radosťou prijíma vaše predsavzatie. Nech Boh vo vás dovrší to, čo začal.

Všetci:

Amen.

8. Potom všetci vstanú a biskup, bez mitry, vyzve veriacich na modlitbu:

**Drahí bratia a sestry,
pokorne prosme Boha a nášho Pána,
aby vylial milosť svojho požehnania
na týchto svojich služobníkov,
ktorí sa túžia zasvätiť Cirkvi.**

9. Diakon alebo iný súci asistent prednáša úmysly, ktoré nasledujú, prípadne iné, ktoré lepšie vystihujú naliehavé potreby. Všetci potom odpovedajú vhodným zvolaním.

— Aby sa títo naši bratia pevnejšie spájali s Kristom a aby vydávali o ňom svedectvo medzi ľuďmi, prosme Pána.

R. Pane, vyslyš nás.

— Aby vedeli znášať ťažkosti iných a počúvať hlas Ducha Svätého, prosme Pána.

R. Pane, vyslyš nás.

— Aby sa stali služobníkmi Cirkvi, ktorí budú slovom i príkladom utvrdzovať svojich bratov vo viere a zhromažďovať ich k účasti na Eucharistii, prosme Pána.

R. Pane, vyslyš nás.

10. Potom biskup pokračuje:

**Bože, vyslyš naše pokorné prosby
a s otcovskou láskou ✠ požehnaj týchto synov,
ktorí sa chcú v osobitnom posvätnom stave
venovať tвоеj službe a službe Božiemu ľudu.
Daj, aby sa úprimnou láskou vinuli ku Kristovi Kňazovi,
aby vytrvali vo svojom povolání,
a tak mohli hodne prijať apoštolské poslanie.
Skrze Krista, nášho Pána.**

R. Amen.

Alebo:

**Prosíme ťa, Bože,
daj milostivo týmto svojim služobníkom,
aby čoraz plnšie poznávali a uskutočňovali
tajomstvo tвоеj lásky.
Pomáhaj im, aby sa ochotne pripravovali
na svätú službu v Cirkvi,
aby naplnení duchom tвоеj lásky
radi slúžili spásе bratov
na slávu tvojho mena.
Skrze Krista, nášho Pána.**

R. Amen.

11. Ak sa obrad prijatia koná v omši, pokračuje sa v nej ako zvyčajne. Ak je obrad spojený s bohoslužbou slova, biskup požehná zhromaždenie a prepustí ho zvyčajným spôsobom.

BIBLICKÉ ČÍTANIA
PRI USTANOVENÍ LEKTOROV

Prvé čítanie

1. Dt 6, 3-9: „*A tieto slová budú v tvojom srdci*“.
Mojžiš povedal ľudu: „Počúvaj, Izrael...”
2. Dt 30, 10-14: „*Toto slovo je blízko pri tebe, a preto ho môžeš zachovať*“.
Mojžiš prehovoril k ľudu: „Budeš počúvať hlas Pána...”
3. Neh 8, 2-4a.5-6.8-10: „*Čítali z knihy Božieho zákona a vysvetľovali, i čo sa čítalo*“.
Kňaz Ezdráš v prvý deň siedmeho mesiaca...
4. Iz 55, 10-11: „*Dážď zúrodní zem*“.
Toto hovorí Pán: „Ako z neba padá dážď...”

Druhé čítanie

1. 1 Kor 2, 1-5: „*Zvestoval som vám Božie tajomstvo*“.
Bratia, keď som prišiel k vám...
2. 2 Tim 3, 14-17: „*Každá kniha Písma je Bohom vnuknutá, a preto je užitočná na poučanie*“.
Milovaný, vytrvaj v tom, čo si sa naučil...
3. 2 Tim 4, 1-5: „*Hlásaj blahozvesť, svedomite konaj svoju službu*“.
Milovaný, zaprisahám ťa pred Bohom...
4. Hebr 4, 12-13: „*Božie slovo rozoznáva myšlienky a hnutia srdca*“.
Živé je Božie slovo...
5. 1 Jn 1, 1-4: „*Čo sme videli a počuli, zvestujeme aj vám*“.
Milovaní, hovoríme o slove života, ktoré bolo na počiatku...

Responzóriový žalm

1. Ž 119, 9. 10. 11. 12
R. (12b): Nauč ma, Pane, svoje ustanovenia.

2. Ž 19, 8. 9. 10. 11

R. (Jn 6, 63b): Tvoje slová, Pane, sú Duch a život.

3. Ž 147, 15-16. 17-18. 19-20

R. (12): Chváľ, Jeruzalem, Pána, oslavuj, Sion, svojho Boha.

Aleluja a verš pred Evanjeliom

1. Porov. Jn 6, 63c. 68c:

Tvoje slová, Pane, sú Duch a život. Ty máš slová večného života.

2. Porov. Sk 16, 14b:

Pane, otvor naše srdce, aby sme porozumeli slovám tvojho Syna.

3. Porov. Lk 4, 18:

Duch Pánov je nado mnou; poslal ma hlásať blahozevst' chudobným.

4.

Semeno je Božie slovo, rozsievateľ je Kristus. Každý, kto ho nájde, bude žiť naveky.

Evanjelium

1. Mt 5, 14-19: „*Vy ste svetlo sveta*“.

Ježiš povedal svojim učeníkom: „Vy ste svetlo sveta...“

2. Mk 1, 35-39: „*Šiel a kázal v ich synagógach*“.

Včasráno, ešte za tmy, vstal Ježiš...

3. Lk 4, 16-21: „*Duch Pánov je nado mnou*“.

Ježiš prišiel do Nazareta, kde vyrástol. Podľa svojho zvyku...

4. Lk 24, 44-48: „*Ježiš posielal apoštolov ohlasovať pokánie na odpustenie hriechov*“.

Ježiš povedal svojim učeníkom: „Kým som bol ešte s vami...“

5. Jn 7, 14-18: „*Moja náuka nie je moja, ale Toho, ktorý ma poslal*“.

V polovici sviatočného dňa Ježiš vystúpil do chrámu a učil. Židia sa divili a hovorili...

PRI USTANOVENÍ AKOLYTOV

Prvé čítanie

mimo veľkonočného obdobia

1. Gn 14, 18-20: „*Priniesol chlieb a víno*“.
Melchizedech, kráľ Salema, priniesol chlieb a víno...
2. Ex 16, 2-4. 12-15: „*Hľa, ja vám zošlem chlieb z neba ako dážd*“.
Celá izraelská pospolitosť šomrala na púšti proti Mojžišovi a Áronovi. Synovia Izraela im vraveli: „Bár by sme boli pomreli...“
3. Ex 24, 3-8: „*Toto je krv zmluvy, ktorú s vami uzavrel Pán*“.
Mojžiš prišiel a rozpovedal ľudu všetky Pánove slová a ustanovenia. A všetok ľud povedal...
4. Dt 8, 2-3. 14b-16a: „*Pán ti dal pokrm, ktorý si nepoznal ani ty ani tvoji otcovia*“.
Mojžiš povedal ľudu: „Spomínaj si na celú cestu na púšti...“
5. 1 Kr 19, 4-8: „*Posilnený týmto pokrmom šiel až k Božiemu vrchu*“.
Eliáš išiel deň cesty na púšť. Keď zastal...
6. Prís 9, 1-6: „*Jedzte môj chlieb a pite víno, čo som vám pripravila*“.
Múdrosť si postavila dom...

Prvé čítanie

vo veľkonočnom období

1. Sk 2, 42-47: „*Vytrvalo sa zúčastňovali na spoločnom živote a na lámaní chleba*“.
Pokrstení sa vytrvalo zúčastňovali na apoštolskej náuke...
2. Sk 10, 34a. 37-43: „*Po jeho vzkriesení sme s ním jedli a pili*“.
Peter sa ujal slova a povedal: „Vy viete...“

Druhé čítanie

1. 1 Kor 10, 16-17: „*Pretože je to jeden chlieb, aj my sme jedno telo*“.
Bratia, nie je kalich dobrorečenia, nad ktorým dobrorečíme...

2. 1 Kor 11, 23-26: „*Vždy, keď budete jesť tento chlieb a piť z tohoto kalicha, zvestujete smrť Pánovu*“.

Bratia, ja som od Pána prijal, čo som vám odovzdal...

3. Hebr 9, 11-15: „*Krv Krista očistí nám svedomie*“.

Bratia, keď prišiel Kristus, ako veľkňaz budúcich darov...

Responzóriový žalm

1. Ž 110, 1. 2. 3. 4

R. (porov. 4bc): Kriste, ty si kňaz naveky podľa radu Melchizedechovho.

2. Ž 78, 3+4bc. 23-24. 25. 54

R. (porov. 24b): Pane, daj nám chlieb z neba.

3. Ž 116, 12-13. 15+16bc. 17-18

R. (13): Vezmem kalich spásy a budem vzývať meno Pánovo.

4. Ž 147, 12-13. 14-15. 19-20

R. (Jn 6, 58b): Kto je tento chlieb, bude žiť naveky.

5. Ž 34, 2-3. 4-5. 6-7. 8-9. 10-11

R. (9a): Skúste a presvedčte sa, aký dobrý je Pán.

6. Ž 23, 1-3. 4. 5. 6

R. (1): Pán je môj pastier, nič mi nechýba.

7. Ž 145, 10-11. 15-16. 17-18

R. (porov. 16): Otvor svoju ruku, Pane, a nasýt' nás.

Aleluja a verš pred Evanjeliom

1. Jn 6, 51:

Ja som živý chlieb, ktorý zostúpil z neba, hovorí Pán; kto je z tohto chleba, bude žiť naveky.

2. Jn 6, 56:

Kto je moje telo a pije moju krv, ostáva vo mne a ja v ňom, hovorí Pán.

3. Jn 6, 57:

Ako mňa poslal živý Otec a ja žijem z Otca, aj ten, čo mňa je, bude žiť zo mňa, hovorí Pán.

4. Jn 6, 35:

Ja som chlieb života, hovorí Pán; kto prichádza ku mne, nebude viac lačný a kto verí vo mňa, nebude viac smädný.

Evanjelium**1. Mk 14, 12-16. 22-26:** „*Toto je moje telo. Toto je moja krv*“.

V prvý deň Sviatkov nekvasených chlebov, keď zabíjali veľkonočného baránka, učeníci povedali Ježišovi: „Kde ti máme pripraviť...“

2. Lk 9, 11b-17: „*Jedli a nasýtli sa všetci*“.

Ježiš rozprával zástupom o Božom kráľovstve a uzdravoval tých, čo potrebovali jeho pomoc. Deň sa začal sychľovať...

3. Lk 24, 13-35: „*Poznali ho pri lámaní chleba*“.

Dvaja z Ježišových učeníkov išli v ten istý deň do osady zvanej Emauzu...

4. Jn 6, 1-15: „*Rozdával sediacim, koľko chceli*“.

Ježiš odišiel na druhý breh Galilejského mora, ktoré sa volá aj Tiberiadské jazero...

5. Jn 6, 24-35: „*Kto prichádza ku mne, nebude viac lačný a kto verí vo mňa, nebude viac smädný*“.

Keď ľudia zbadali, že Ježiš tam nie je...

6. Jn 6, 41-51: „*Ja som živý chlieb, ktorý zostúpil z neba*“.

Židia šomrali na Ježiša, pretože povedal: „Ja som chlieb...“

7. Jn 6, 51-59: „*Moje telo je pravý pokrm a moja krv je pravý nápoj*“.

Ježiš povedal zástupom: „Ja som živý chlieb...“

8. Jn 21, 1-14: „*Ježiš vzal chlieb a dával im*“.

Ježiš sa znova zjavil učeníkom pri Tiberiadskom mori. Zjavil sa takto: Boli spolu...

PRI OBRADĚ PRIJATIA MEDZI KANDIDÁTOV DIAKONÁTU A KŇAZSTVA

Prvé čítanie mimo veľkonočného obdobia

1. Dt 1, 9-14: „*Prived'te mi mužov múdrych a ustanovím vám ich za kniežatá.*“

Mojžiš hovoril k ľudu: „Povedal som vám už predtým...“

2. Sir 39, 1b. 5-8: „*Už na úsvite pozdvihuje svoje srdce k Pánovi.*“

Múdry človek preskúma múdrosť všetkých predkov...

3. Iz 6, 1-2a. 3-8: „*Koho mám poslať, kto nám pôjde?*“

V tom roku, keď zomrel kráľ Oziáš, videl som Pána sedieť na vysokom a vznešenom tróne...

4. Jer 1, 4-9: „*Pôjdeš, kamkoľvek ťa pošlem.*“

Pán prehovoril ku mne takto...

Prvé čítanie vo veľkonočnom období

1. Sk 14, 21b-23: „*V jednotlivých cirkevných spoločenstvách ustanovili starších.*“

Pavol a Barnabáš sa vrátili...

Druhé čítanie

1. 1 Kor 9, 16-19. 22-23: „*Beda by mi bolo, keby som nehlásal evanjelium.*“

Bratia, nemôžem sa tým chváliť...

2. 1 Kor 12, 4-11: „*Každý dostáva prejavy Ducha na úžitok iným.*“

Bratia, dary milosti sú rozličné...

3. 2 Tim 3, 10-12. 14-15: „*Vytrvaj v tom, čo si sa naučil.*“

Milovaný, ty si ma nasledoval v učení...

Responzóriový žalm

1. Ž 24, 1-2. 3-4ab. 5-6

R. (porov. 6): S úprimným srdcom hľadáme tvoju tvár, Pane.

2. Ž 98, 1. 2-3ab. 3cd-4. 5-6

R. (porov. 2b): Pred očami pohanov vyjavil Pán svoju spásu.

3. Ž 16, 1-2a+5. 7-8. 11

R. (porov. 5a): Ty, Pane, si moje jediné dobro.

Aleluja a verš pred Evanjelium

1. Jn 12, 26:

Kto mi chce slúžiť, nech ma nasleduje, hovorí Pán; a kde som ja, tam bude aj môj služobník.

2. Mk 1, 17:

Podťe za mnou, hovorí Pán; a ja z vás urobím rybárov ľudí.

3. Porov. Lk 4, 18:

Pán ma poslal hlásať blahozvesť chudobným, ohlasovať zajatým oslobodenie.

Evanjelium

1. Mt 9, 35-38: „*Proste Pána žatvy, aby poslal robotníkov na svoju žatvu*“. Ježiš chodil po všetkých mestách a dedinkách...

2. Mk 1, 14-20: „*Urobím z vás rybárov ľudí*“. Keď Jána uväznili, Ježiš odišiel...

3. Lk 5, 1-11: „*Na tvoje slovo spustím siete*“. Ježiš stál pri Genezaretskom jazere a ľudia sa naňho tlačili...

4. Jn 1, 35-42: „*Hľa, Baránok Boží. Našli sme Mesiáša*“. Ján stál s dvoma zo svojich učeníkov...

5. Jn 1, 45-51: „*Toto je skutočne Izraelita, v ktorom niet lesti*“. Filip stretol Natanaela a povedal mu...

RÍMSKY MISÁL

OBNOVENÝ PODĽA ROZHODNUTIA
DRUHÉHO VATIKÁNSKEHO KONCILU

UVEDENÝ DO PLATNOSTI
PÁPEŽOM PAVLOM VI.

OMŠE ZA ROZLIČNÉ POTREBY

8. ZA SLUŽOBNÍKOV CIRKVI

ÚVODNÝ SPEV

(1 Kor 12, 4-6)

Dary milosti sú rozličné, ale Duch je ten istý.
Rozličné sú aj služby, ale Pán je ten istý.
A rozličné sú aj sily, ktoré účinkujú,
ale Boh je ten istý: on spôsobuje všetko vo všetkých.

MODLITBA DŇA

Všemohúci Bože,
prostredníctvom svojho Syna
si poučil služobníkov Cirkvi,
že sa nemajú dať obsluhovať,
ale oni majú slúžiť svojim bratom; *
prosíme ťa, pomáhaj im, –
aby boli svedomití v činnosti,
láskaví v službe
a vytrvalí v modlitbe.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraluje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

NAD OBETNÝMI DARMÍ

Svätý Otče,
tvoj Syn umyl nohy svojim učeníkom,
aby nám dal príklad; *
prijmi s týmito darmi aj nás
ako duchovnú obeť –
a naplň nás duchom pokory a lásky.
Skrze Krista, nášho Pána.

SPEV NA PRIJÍMANIE

(Lk 12, 37)

Blažení sluhovia,
ktorých pán nájde bedliť, keď príde.
Posadí ich za stôl a bude ich obsluhovať.

PO PRIJÍMANÍ

Pane a Bože náš, *
posilnení chlebom života a kalichom spásy
prosíme ťa za našich bratov,
ktorých si vyvolil na služby v Cirkvi, –
aby na tvoju slávu a na spásu veriacich
boli vernými služobníkmi evanjelia,
sviatostí a kresťanskej lásky.
Skrze Krista, nášho Pána.

VŠEOBECNÉ SMERNICE RÍMSKEHO MISÁLA

III. Osobitné služby

65. Akolyta je ustanovený, aby slúžil pri oltári a pomáhal kňazovi i diakonovi. Má na starosti hlavne prípravu oltára a posvätných nádob, ako aj vysluhovanie Eucharistie v mimoriadnom prípade.

66. Lektor je ustanovený na prednes čítaní zo Svätého písma okrem evanjelia. Môže predniesť aj úmysly všeobecnej modlitby a – keď niet žalmistu – aj žalm medzi čítaniami.

Lektor má určenú úlohu pri slávení Eucharistie a plní ju aj vtedy, keď sú prítomní posluhujúci vyššieho stupňa.

Aby sa u veriacich pri počúvaní posvätných čítaní vznietila v srdci láska k Svätému písmu a živý záujem oň,⁵³ treba, aby tí, čo sú poverení čítať Sväté písmo, boli naozaj schopní a starostlivo pripravení, aj keď nie sú ustanovení za lektorov.

C) Služba akolyty

142. Úlohy, ktoré môže vykonávať akolyta, sú rozličného druhu a môže sa stať, že mnohé z nich treba vykonať v tom istom čase. Preto je vhodné rozdeliť ich medzi viacerých. Ak je prítomný iba jeden akolyta, nech sám vykonáva významnejšie úlohy a ostatné nech sa rozdelia medzi iných posluhujúcich.

Úvodné obrady

143. Keď sa ide k oltáru, môže niesť kríž uprostred dvoch posluhujúcich, ktorí nesú zapálené sviece. Keď príde k oltáru, kríž postaví blízko oltára a zaujme svoje miesto.

144. Počas bohoslužby akolyta má byť naporúdzi kňazovi alebo diakonovi, aby mu podal knihu a pomáhal mu pri ostatných úkonoch. Preto nech sa postaví tak – nakoľko je to možné – aby mohol čo najľahšie konať svoju službu či už pri sedadle alebo pri oltári.

⁵³ Porov. Druhý vatik. koncil, konšt. o posv. liturgii *Sacrosanctum Concilium*, č. 24.

Liturgia Eucharistie

145. Po skončení modlitby veriacich akolyta – ak nie je prítomný diakon – položí na oltár korporál, purifikatórium, kalich a misál. Kňaz je zatiaľ pri sedadle. Potom, ak treba, pomáha kňazovi pri prijímaní darov ľudu a – podľa okolností – prinesie k oltáru chlieb a víno a podá kňazovi. Ak sa používa kadidlo, podá ho kňazovi a pomáha mu pri incenzácii obetných darov a oltára.

146. Môže pomáhať kňazovi aj pri rozdávaní prijímania ľudu ako mimoriadny vysluhovateľ.⁶¹ Ak sa prijímanie dáva pod obidvoma spôsobmi, on podáva prijímajúcim kalich alebo, ak sa prijímanie dáva namáčaním hostie, drží kalich.

147. Po prijímaní pomáha kňazovi alebo diakonovi pri čistení a usporiadaní posvätných nádob. Ak nie je prítomný diakon, akolyta odnesie posvätné nádoby na stolík a tam ich očistí a usporiada.

D) Služba lektora

148. Keď sa ide k oltáru, môže niesť – ak nie je prítomný diakon – knihu evanjelií. Ak nesie knihu, kráča pred kňazom; ináč ide spolu s ostatnými posluhujúcimi.

149. Keď príde k oltáru, po príslušnej úcte, ktorú koná spolu s kňazom, vystúpi k oltáru a položí naň knihu evanjelií. Potom zaujme svoje miesto v presbytériu spolu s ostatnými posluhujúcimi.

Liturgia slova

150. Čítania pred evanjeliom číta na ambone. Ak nie je prítomný žalmista, môže po prvom čítaní predniesť rezponzóriový žalm.

151. Ak nie je prítomný diakon, môže po výzve kňaza na modlitbu veriacich predniesť úmysly.

152. Ak sa úvodný spev a spev na prijímanie nespieva a ani veriaci nercitujú text príslušných spevov z misála, prednesie ich vo vhodnom čase sám lektor.

⁶¹ Porov. Pavol VI., apošt. list *Ministeria quaedam*, 15. augusta 1972, č. VI: *AAS* 64 (1972) str. 532.

LEKCIONÁR – VŠEOBECNÉ SMERNICE

ÚVOD

HLAVNÉ ZÁSADY PRE LITURGICKÉ SLÁVENIE BOŽIEHO SLOVA

II. Liturgické slávenie Božieho slova

a) *Osobitný charakter Božieho slova v liturgickom slávení*

4. Božie slovo sa neprednáša v liturgickom slávení iba jedným spôsobom⁹ a ani sa nedotýka srdc poslucháčov vždy rovnako účinne, vždy je však v svojom slove prítomný Kristus,¹⁰ ktorý uskutočňuje tajomstvo spásy, posväcuje ľudí a vzdáva Otcovi dokonalú úctu.¹¹

Ba ekonómia spásy, ktorú Božie slovo neprestajne sprítomňuje a šíri, dosahuje plný význam v liturgickom slávení, v tom, že liturgické slávenie sa stáva nepretržitým, plným a účinným ohlasovaním samého Božieho slova.

A tak Božie slovo predkladané ustavične v liturgii je stále živé a účinné¹² mocou Ducha Svätého a zjavuje Otcovu pôsobivú lásku, ktorá sa voči ľuďom prejavuje neprestajne a účinne.

b) *Božie slovo a spása*

5. Cirkev hlása jedno a to isté Kristovo tajomstvo, keď v liturgickom slávení ohlasuje tak Starý, ako aj Nový zákon.

V Starom zákone sa skrýva Nový a v Novom sa odhaľuje Starý.¹³ A Kristus je stredobodom a plnosťou celého Písma aj celého liturgického slávenia.¹⁴ Preto každý, čo hľadá spásu a život, musí čerpať z jeho prameňov.

⁹ Tak napr. Ohlásenie alebo Čítanie atď. pri slávení omše (Porov. Všeobecné smernice Rímskeho misála, č. 21, 23, 95, 131, 146, 234, 235); tak aj slávenia Božieho slova v Pontifikáli, Rímskom rituáli a v Liturgii hodín, obnovených podľa rozhodnutia Druhého vatikánskeho koncilu.

¹⁰ Porov. II. vat. koncil, Konšt. o posv. liturgii Sacrosanctum Concilium, č. 7, 33; Mk 16, 19-20; Mt 28, 20; SV. AUGUSTÍN, Sermo 85, 1: „Evanjelium – to sú ústa Krista. Sedí v nebi, no neprestáva hovoriť na zemi“ (PL 38, 520; porov. aj In Io. Ev. Tract. XXX. 1: PL 35, 1632; CCL 36, 289) a výpoveď z Rímsko-nemeckého pontifikála: „Keď sa číta evanjelium, Kristus svojimi ústami hovorí ľudu... a keď sa evanjelium v chráme ozýva, to akoby sám Kristus hovoril ľudu“ (Porov. V. VOGEL – R. ELZE, ed. Le Pontifical Romano-germanique du dixième siècle. Le Texte, I. Città del Vaticano 1963/XCIV, 18, str. 334), alebo: „Keď prichádza sám Kristus, čiže evanjelium, odkladáme pastorály (palice), lebo nepotrebujeme ľudskú pomoc“ (c. d., XCIV, 23, str. 335).

¹¹ Porov. II. vat. koncil, Konšt. o posv. liturgii Sacrosanctum Concilium, č. 7.

¹² Porov. Hebr 4, 12.

¹³ Porov. SV. AUGUSTÍN v: Quaestionum in Heptateuchum liber 2, 73: (PL 34, 623; CCL, 33, 106); II. vat. koncil, Dogm. konšt. o Božom zjavení Dei Verbum, č. 16.

Čím hlbšie sa chápe liturgické slávenie, tým vyššie sa hodnotí význam Božieho slova. Čo sa hovorí o jednom, môže sa tvrdiť aj o druhom, pretože v oboch sa Kristovo tajomstvo sprítomňuje a im vlastným spôsobom zvečňuje.

c) *Božie slovo a liturgická účasť veriacich*

6. Cirkev v liturgickom slávení verne odpovedá to isté „Amen“, ktoré raz navždy Kristus, prostredník medzi Bohom a ľuďmi, vyliatím krvi použil na božské uzavretie novej zmluvy v Duchu Svätom.¹⁵

Boh teda vždy, keď zvestuje svoje slovo, očakáva odpoveď, ktorá je súčasne počúvaním aj klaňaním sa „v Duchu a pravde“ (Jn 4, 23). Svätý Duch túto odpoveď robí účinnou, aby sa to, čo sa počulo pri liturgickom slávení, vyjadrilo životom podľa slov: „A slovo aj uskutočňujte, nebuďte len poslucháčmi“ (Jak 1, 22).

Držanie tela, gestá a slová, ktorými sa vyjadruje liturgická činnosť a prejavuje účasť veriacich, nadobúdajú zmysel nielen z ľudskej skúsenosti, z ktorej pochádzajú, ale aj z Božieho slova a z poriadku spásy, na ktorý sa vzťahujú. Preto sa veriaci na liturgickej slávnosti zúčastňujú tým lepšie, čím dôvernejšie sa pri počúvaní Božieho slova, ktoré sa na nej hlása, usilujú prilipnúť k Božiemu Slovu vtelenému v Kristovi a vo svojich mravoch a živote zachovať to, čo slávia v liturgii, a zas to, čo vo svojom živote konajú, prenášať do liturgického slávania.¹⁶

III. Božie slovo v živote národa „zmluvy“

a) *Božie slovo v živote Cirkvi*

7. Cirkev sa buduje a rastie počúvaním Božieho slova. Podivuhodné skutky, ktoré Boh mnohorakým spôsobom konal v dejinách spásy, v znakoch liturgického slávania sa sprítomňujú mystickou pravdou. Boh zas samo zhromaždenie veriacich sláviace liturgiu používa na to, aby sa jeho slovo šíriло a oslávilo a aby sa jeho meno vyvýšilo medzi národmi.¹⁷

¹⁴ Porov. SV. HIERONYM, „Lebo ak podľa apoštola Pavla (1 Kor 1, 24) Kristus je Božou silou a Božou múdrosťou, kto nepozná Písmo, nepozná Božiu moc a Božiu múdrosť. Kto teda nepozná Písmo, nepozná Krista“ (Commentarii in Isaiam prophetam. Prologus, v: PL 24, 17A; CCL, 73, 1); II. vat. koncil, Dogm. konšt. o Božom zjavení Dei Verbum, č. 25.

¹⁵ Porov. 2 Kor 1, 20-22.

¹⁶ Porov. II. vat. koncil, Konšt. o posv. liturgii Sacrosanctum Concilium, č. 10.

¹⁷ Porov. Sol 3, 1.

A tak teda vždy, keď Cirkev zhromaždená Duchom Svätým na liturgickom slávení¹⁸ hlása a zvestuje Božie slovo, spoznáva sa ako nový ľud, v ktorom sa dávno uzavretá zmluva stáva dokonalou a zavŕšenou. A pretože všetci veriaci sa krstom a birmovaním v Duchu stali hlásateľmi Božieho slova a prijali aj milosť počúvať ho, majú Božie slovo hlásať v Cirkvi a vo svete, a to aspoň svedectvom života.

Samo Božie slovo, ktoré sa ohlasuje v slávení božských tajomstiev, nevzťahuje sa len na prítomnosť, ale pripomína aj minulosť a díva sa do budúcnosti a ponúka ju našej nádeji, aby sme ju očakávali s takou túžbou, že by naše srdcia boli uprostred pominutelných vecí tohto sveta upriamené na nebo, kde nájdeme opravdivú radosť.¹⁹

b) *Božie slovo vo výklade Cirkvi*

8. Nový Boží ľud sa z Kristovej vôle vyznačuje obdivuhodnou pestrosťou údob. Rozličné sú aj úlohy a povinnosti, ktoré im vo vzťahu k Božiemu slovu patria, tak, aby veriaci slovo počúvali a o ňom rozjímali a aby ho vysvetľovali iba tí, ktorým to z posvätnej vysviacky prináleží alebo ktorým sa vykonávanie tejto úlohy zverí.

Cirkev v učení, živote a kulte ustavične udržuje a všetkým pokoleniam odovzdáva všetko, čím ona sama je, všetko, čo verí, aby v priebehu vekov neprestajne smerovala k plnosti Božej pravdy, kým sa na nej nesplní Božie slovo.²⁰

c) *Úzky vzťah medzi hlásaným Božím slovom a činnosťou Ducha Svätého*

9. Ak má Božie slovo naozaj v srdciach spôsobiť to, čo v ušiach zaznelo, je nevyhnutné pôsobenie Ducha Svätého. Jeho vnuknutím a pomocou sa Božie slovo stáva základom liturgického slávenia a pravidlom i podporou celého života.

Činnosť tohto Ducha nielenže predchádza, sprevádza a završuje celé liturgické slávenie, ale každému do srdca vnuká to,²¹ čo sa v ohlasovaní Božieho slova oznamuje celému zhromaždeniu veriacich. Tak vytvára jednotu medzi všetkými a súčasne napomáha rozmanitosť chariziem a vyzdvihuje mnohorakú činnosť.

¹⁸ Porov. modlitby dňa Za svätú Cirkev v Rímskom misáli, obnovenom z rozhodnutia Druhého vatikánskeho koncilu a uvedenom do platnosti pápežom Pavlom VI. (Typis Polyglottis Vaticanis 1980), str. 1029, 1031, 1035; SV. CYPRIÁN, De oratione dominica 23: PL 4, 553; CSEL 3/2, 285; CCL 3 A, 105. SV. AUGUSTÍN, Sermo 71, 20, 33: PL 38, 463 n.

¹⁹ Porov. modlitbu dňa z XXI. nedele v období „cez rok“ v Rímskom misáli, str. 332.

²⁰ Porov. II. vat. koncil, Dogm. konšt. o Božom zjavení Dei Verbum, č. 8.

²¹ Porov. Jn 14, 15-17, 25-26; 15, 26 – 16, 15.

d) *Úzky vzťah Božieho slova a eucharistického tajomstva*

10. Cirkev preukazovala a vždy a všade aj chcela prejavovať a schvaľovať tú istú úctu, hoci nie tým istým kultom, Božiemu slovu a eucharistickému tajomstvu. Preto podľa príkladu svojho Zakladateľa nikdy neprerušila slávenie jeho veľkonočného tajomstva tým, že sa zhromažďuje, aby čítala, „čo sa naňho v celom Písme vzťahovalo“ (Lk 24, 27), a uskutočňovala dielo spásy Pánovou pamiatkou a sviatosťami. „Kázanie Božieho slova je požiadavkou samého vysluhovania sviatostí, pretože ide o tajomstvá viery, ktorú to slovo vzbudzuje a živí.“²²

Cirkev sa živí z oboch stolov²³ tak, že z jedného sa viac vzdeláva a z druhého sa plnšie posväčuje. V Božom slove sa totiž božská zmluva ohlasuje a v Eucharistii sa nová a večná zmluva obnovuje. Tam sa dejiny spásy zaznievaním slov pripomínajú, tu zas sa v liturgii tie isté dejiny sviatostnými znakmi prejavujú.

Preto treba mať vždy pred očami to, že Božie slovo, ktoré Cirkev v liturgii číta a zvestuje, vedie k obete zmluvy a hostine milosti, čiže k Eucharistii, ako k svojmu cieľu. Slávenie omše, v ktorej sa počúva slovo a prináša i prijíma Eucharistia, tvorí jediný bohoslužobný úkon,²⁴ ktorým sa Bohu prináša obeta chvály a človekovi sa ponúka plnosť vykúpenia.

²² II. vat. koncil, Dekrét o kňazskom účinkovaní a živote Presbyterorum ordinis, č. 4.

²³ Porov. II. vat. koncil, Konšt. o posv. liturgii Sacrosanctum Concilium, č. 51; Dekrét o kňazskom účinkovaní a živote Presbyterorum ordinis, č. 18; a aj Dogm. konšt. O Božom zjavení Dei Verbum, č. 21; Dekrét o misijnej činnosti Cirkvi Ad Gentes Divinitus, č. 6. Porov. Všeobecné smernice Rímskeho misála, č. 8.

²⁴ II. vat. koncil, Konšt. o posv. liturgii Sacrosanctum Concilium, č. 56.

BOŽIE SLOVO V SLÁVENÍ OMŠE

Tretia kapitola

ÚLOHY A SLUŽBY PRI SLÁVENÍ LITURGIE SLOVA V OMŠI

III. Služby v liturgii slova

49. Liturgická tradícia prisudzuje úlohu čítať biblické čítania pri slávení omše prisluhujúcim: lektorom, diakonovi. Ak niet diakona ani iného kňaza, evanjelium číta sám celebrant,⁸⁶ ak niet lektora, kňaz číta aj všetky ostatné čítania.⁸⁷

50. Diakon má v omši pri liturgii slova úlohu ohlasovať evanjelium, podľa okolností niekedy povedať homíliu a veriacim predriekať úmysly všeobecnej modlitby.⁸⁸

51. „Lektor má určenú úlohu pri slávení Eucharistie a plní ju aj vtedy, keď sú prítomní prisluhujúci vyššieho stupňa.“⁸⁹ Treba mať v úcte službu lektora ustanoveného liturgickým obradom. Ak sú prítomní ustanovení lektori, majú konať svoju vlastnú úlohu aspoň v nedele a sviatky, najmä pri hlavnej omši. Im možno zveriť aj úlohu pomáhať pri usporiadaní liturgie slova a – ak je to potrebné – postarať sa aj o prípravu veriacich, ktorí z času na čas majú čítať pri omši čítanie.⁹⁰

52. Liturgické zhromaždenie má mať lektorov, aj keď to nie sú lektori ustanovení na túto úlohu. Preto sa treba postarať o to, aby boli naporúdzí niektorí súci laici, ktorí by boli pripravení vykonávať túto službu.⁹¹ Ak je viac lektorov a treba čítať viacero čítaní, patrí sa rozdeliť ich medzi nich.

⁸⁶ Porov. Všeobecné smernice Rímskeho misála, č. 34.

⁸⁷ Porov. tamže, č. 96.

⁸⁸ Porov. tamže, č. 47, 61, 132; Posv. kongr. pre sviatosti a bohoslužbu, Inštr. Inestimabile Donum, z 3. apríla 1980, č. 3: AAS 72 (1980), str. 334.

⁸⁹ Všeobecné smernice Rímskeho misála, č. 66.

⁹⁰ Porov. PAVOL VI., Apošt. list Ministeria quædam, z 15. augusta 1972, č. V: AAS 64 (1972), str. 532.

⁹¹ Porov. Posv. kongr. pre sviatosti a bohoslužbu, Inštr. Inestimabile Donum, z 3. apríla 1980, č. 2 a 18: AAS 72 (1980), str. 334; porov. tiež Posv. kongr. pre bohoslužbu, Directorium, de Missis cum pueris, z 1. novembra 1973, č. 22, 24, 27: AAS 66 (1974), str. 43.

53. V omšiach bez diakona úlohu predrieť úmysly všeobecnej modlitby treba zveriť spevákovi, najmä ak sa spievajú, alebo lektorovi, alebo niekomu inému.⁹²

54. Iný kňaz, diakon a lektor, ustanovení na túto službu, pri omši za účasti ľudu musia čítať Božie slovo pri ambone v posvätnom rúchu, ktoré je im vlastné. Tí, čo vykonávajú službu lektora občas alebo aj trvale, môžu ísť čítať na ambonu vo svojom občianskom odevu, treba však dodržať zvyky bežné v tomto kraji.

55. „Aby sa u veriacich pri počúvaní posvätných čítaní vznietila v srdci láska k Svätému písmu a živý záujem oň, treba, aby tí, čo sú poverení čítať Sväté písmo, boli naozaj schopní a starostlivo pripravení, aj keď nie sú ustanovení za lektorov.“⁹³

Táto príprava má byť predovšetkým duchovná, je však potrebná aj príprava technická. Duchovná príprava predpokladá dvojakú výchovu: biblickú a liturgickú. Biblická výchova sa má usilovať o to, aby lektori mohli pochopiť čítania v ich kontexte a svetlom viery porozumieť jadro zjavenej zvesti. Liturgická výchova má lektorom poskytnúť určitú schopnosť chápať zmysel a štruktúru liturgie slova a vzájomný vzťah medzi liturgiou slova a liturgiou Eucharistie. Technická príprava má čoraz lepšie uspôsobovať lektorov na umenie čítať pred ľuďmi, či už priamo, alebo pomocou moderných prístrojov na zosilnenie hlasu.

⁹² Porov. Všeobecné smernice Rímskeho misála, č. 47, 66, 151; porov. aj Rada na uskutočnenie Konšt. o posv. liturgii, *De oratione communi seu fidelium*, (Città del Vaticano 1966), č. 8.

⁹³ Všeobecné smernice Rímskeho misála, č. 66.

CÆREMONIALE EPISCOPORUM

OBNOVENÉ PODĽA ROZHODNUTIA
DRUHÉHO Vatikánskeho koncilu

UVEDENÉ DO PLATNOSTI
PÁPEŽOM JÁNOM PAVLOM II.

NIEKTORÉ PREDPISY TÝKAJÚCE SA AKOLYTU A LEKTORA*

ÚRADY A SLUŽBY V LITURGII BISKUPA

Akolyti

27. Akolyta má v službe oltára svoje vlastné časti, ktoré má vykonať on sám, aj keď sú prítomní služobníci vyššieho stupňa.

28. Akolyta je ustanovený, aby pomáhal diakonovi a slúžil kňazovi. Jeho službou je starať sa o oltár, pomáhať diakonovi a kňazovi pri liturgických úkonoch, najmä pri slávení omše, okrem toho, ako mimoriadny vysluhovateľ, môže rozdávať sväté prijímanie, podľa normy práva.

Ak je to potrebné pripravuje tých, ktorí majú posluhovať pri liturgických úkonoch, či už pri prinášaní knihy, kríža, sviec a turibula, alebo majú vykonávať inú podobnú službu. Predsa sa však patrí, aby pri sláveniach, ktorým predsedá biskup, posluhovali riadne ustanovení akolyti, a ak sú viacerí, aby si služby rozdelili medzi sebou.³⁵

29. Aby akolyta mohol dokonalejšie konať svoju službu, s veľkým nadšením nech každodenne zbožne prijíma najsvätejšiu Eucharistiu, nech sa ňou živí a nech o nej dosahuje stále plnšie poznanie. Nech sa usiluje, aby chápal hlboký a duchovný zmysel toho čo koná, aby sa tak každodenne úplne obetoval Bohu, a tak bol vedený k tomu, aby Kristovmu mystickému telu, teda Božiemu ľudu, najmä slabým a chorým, preukazoval nezištnú lásku.

Lektori

30. Lektor má v liturgickom slávení svoju vlastnú úlohu, ktorú je sám povinný vykonať, hoci by boli prítomní služobníci vyššieho stupňa.³⁶

31. Lektor, ktorý sa v histórii medzi nižšími posluhujúcimi objavuje ako prvý, nachádzame ho vo všetkých Cirkvách, a jeho služba sa vždy zachovávala, je ustanovený na službu, ktorá je mu vlastná, čítať v liturgickom zhromaždení Božie slovo. Preto vo svätej omši a ostatných posvätných úkonoch prednáša čítania, okrem evanjelia, ak chýba žalmista, prednáša žalm medzi čítaniami a ak chýba diakon, prednáša úmysly všeobecnej modlitby.

* Tento nadpis sa v úradnom texte nenachádza.

³⁵ Porov. Pavol VI., Apoštolský list *Ministeria quaedam*, 15. augusta 1972, č. VI: A.A.S. 64 (1972), str. 532.

³⁶ Rímsky misál, *Všeobecné smernice*, č. 66.

Jeho úlohou je tiež, ak je to potrebné, pripravovať veriacich, ktorí môžu pri liturgických úkonoch čítať sväté Písmo. Predsa sa však patrí, aby pri sláveniach, ktorým predsedá biskup, čítali obradom ustanovení lektori, a ak sú viacerí, nech si čítania rozdelia medzi sebou.³⁷

32. Nech pamätá na dôstojnosť Božieho slova a vznešenosť svojho úradu, nech sa snaží správne vyslovovať a prednášať aby účastníci jasne pochopili Božie slovo.

Kým však iným ohlasuje Božie slovo, nech sa aj on sám v ňom vzdeláva, prijíma ho a horlivo o ňom rozjíma, aby tak o ňom svedčil svojím správaním.

³⁷ Porov. Pavol VI., Apoštolský list *Ministeria quaedam*, 15. augusta 1972, č. V: A.A.S. 64 (1972), str. 532; Rímsky misál, Poriadok čítaní v omši, Úvod č. 51-55; Liturgia hodín, *Všeobecné smernice*, č. 259.

VI. OBRAD PRIJATIA MEDZI KANDIDÁTOV NA POSVÄTNÝ RÁD

581. Obrad prijatia zaväzuje toho, kto sa pripravuje na diakonát alebo presbyterát, verejne prejaví svoju vôľu obetovať sa Bohu a Cirkvi, na vykonávanie posvätného rádu; Cirkev, prijíma toto obetovanie, vyznačuje ho a vyzýva, aby sa pripravil na prijatie posvätného rádu, a v tomto zmysle ho riadne prijíma medzi kandidátov na diakonát a presbyterát.¹

Tých, čo zložili sľuby v kňazských rehoľných spoločnostiach, a chcú byť kňazmi, tento obrad neviaže.

582. Obrad prijatia sa koná, ak je zrejmé že žiadateľov úmysel, doložený potrebnými vlastnosťami, dosiahol dostatočnú zrelosť.

583. Koná ho biskup alebo vyšší predstavený klerického inštitútu, alebo ich delegát podľa príslušnosti aspirantov.²

584. Obrad prijatia sa môže konať v ktorýkoľvek deň, okrem Veľkonočného trojdňa, Veľkého týždňa, Popolcovej stredy a spomienky Všetkých verných zosnulých, v omši alebo liturgii hodín v kostole alebo kaplnke seminára alebo rehoľného inštitútu alebo v slávení Božieho slova, pri vhodnej príležitosti napr. nejaké zhromaždenie presbyterov alebo diakonov. Avšak nikdy sa, kvôli svojej povahe, nespája s vysluhovaním sviatostných svätení alebo s ustanovením lektorov alebo akolytov.³

585. Biskup nech má poruke aspoň diakona alebo presbytera určeného na volanie kandidátov, a tiež ostatných potrebných posluhujúcich.

586. Ak sa obrad slávi v omši, biskup si oblečie posvätné rúcha potrebné na eucharistické slávenie a použije mitru a pastorál; ak sa však slávi mimo omše, môže si vziať buď pektorál, štólu a pluvial príslušnej farby na albu, alebo iba pektorál a štólu na rochetu a mozetu: v tomto prípade však nepoužije mitru a pastorál.

587. Ak sa obrad slávi v omši, môže sa brať omša Za povolania na kňazský stav, s vlastnými čítaniami⁴ na obrad prijatia sa použije biela farba.

V dňoch, ktoré pripadnú v tabuľke liturgických dní pod č. 2-9,⁵ sa berie omša dňa.

¹ Porov. Pavol VI, Apoštolský list *Ad pascendum*, 15. augusta 1972: A.A.S. 64 (1972), p. 538.

² Porov. Vysviacka biskupa, kňazov a diakonov, Appendix II, Obrad prijatia medzi kandidátov na posvätný rád, *Úvod*, č. 1-2.

³ Porov. *ibidem*, č. 3.

⁴ Porov. Rímsky misál, Poriadok čítaní v omši, č. 775-779.

Keď sa neberie omša Za povolania na kňazský stav, môže sa vziať jedno z čítaní, ktoré sa predkladajú v Lekcionári pre obrad prijatia, ak nepripadá ten deň v tabuľke liturgických dní pod č. 2-4.⁶

588. Ak však bude iba slávenie Božieho slova, toto môže začať vhodnou antifónou, po pozdrave biskupa, je modlitba dňa (kolekta) tej istej omše. Čítania sa berú z tých, ktoré sú pre toto slávenie naznačené v Lekcionári.⁷

589. Ak sa obrad slávi počas liturgie hodín, začne po krátkom alebo dlhšom čítaní. V ranných chválach a večerách, namiesto príhovorov čiže prosieb možno brať vzývania spoločnej modlitby ktoré sú predložené v apendixe knihy Vysviacka.

590. Biskup, po biblických čítaniach, s mitrou a pastorálom* sedí na katedre a povie homíliu, ktorú uzavrie povzbudením ktoré je v apendixe knihy Vysviacka, alebo inými podobnými slovami.⁸

591. Potom diakon alebo presbyter na to určený volá ašpirantov po mene. Každý jednotlivo odpovie: *Tu som*; pristúpi k biskupovi a prejaví mu úctu.⁹

592. Biskup sa ich pýta slovami označenými v apendixe knihy Vysviacka alebo inými, podľa potreby stanovenými Konferenciou biskupov. Okrem toho môže biskup prijať úmysel kandidátov aj nejakým vonkajším znakom, ktorý určí Konferencia biskupov. Biskup uzavrie obrad slovami: *Cirkev s radosťou*, a všetci odpovedia: *Amen*.¹⁰

593. Potom biskup odloží pastorál a mitru a vstane, a naraz s ním aj všetci ostatní. Symbol sa hovorí ak má byť podľa rubrik. Potom biskup vyzve veriacich na modlitbu: *Drahí bratia a sestry*, diakon alebo iný vhodný posluhujúci prednáša úmysly modlitby, všetci odpovedajú vhodnou akklamáciou. Potom biskup povie modlitbu: *Bože vyslyš* alebo *Prosíme ťa, Bože*.¹¹

⁵ Porov. nižšie, Appendix II, a Rímsky pontifikál, Vysviacka biskupa, kňazov a diakonov, Appendix II, Obrad prijatia medzi kandidátov na posvätný rád, *Úvod*, č. 4.

⁶ Porov. *ibidem*.

⁷ Porov. *ibidem*, č. 5.

⁸ Pri zacovaní predpisu č.586. Pozn. prekl.

⁹ Porov. *ibidem*, č. 8.

¹⁰ Porov. *ibidem*, č. 9.

¹¹ Porov. *ibidem*, č. 10.

¹¹ Porov. *ibidem*, č. 11-14.

594. Ak sa prijatie slávi v omši, omša pokračuje zvyčajným spôsobom a kandidáti, ich rodičia a príbuzní môžu prijímať pod obidvomi spôsobmi.¹²

595. Ak však je v slávení Božieho slova, biskup zhromaždenie pozdraví a požehná; diakon ľud prepustí slovami: *Chod'te v pokoji*, na čo všetci odpovedia: *Bohu vďaka*.¹³

596. Ale ak je v liturgii hodín, všetko, čo podľa obradu nasleduje, je ako zvyčajne.¹⁴

597. «Kandidáti na diakonát, či už trvalý alebo prechodný, a na presbyterát majú prijať ministériá lektora a akolytu, ak ich už skôr neprijali, a majú ich vhodný čas vykonávať, čím sa vhodne disponujú na budúcu službu Slovu a Oltáru».¹⁵

Obrad ustanovenia lektorov a akolytov je opísaný pod č. 769-799.*

¹² Porov. *ibidem*, č. 15.

¹³ Porov. *ibidem*.

¹⁴ Porov. *ibidem*.

¹⁵ Porov. *ibidem*; Pavol VI., Apoštolský list *Ad pascendum*, II, 15. augusta 1972: A.A.S. 64 (1972), s. 539.

* Zrejme tlačová chyba, tento obrad je opísaný pod č. 790-820.

USTANOVENIE LEKTOROV A AKOLYTOV

ÚVOD

790. V Latinskej cirkvi sa zachovávajú ministériá lektora a akolytu. Nimi môžu byť poverení aj kresťania muži laici, tak, aby neboli rezervované len kandidátom na sviatosť Posvätného rádu.

Ale kandidáti na diakonát a presbyterát sú povinní prijať ministériá lektora a akolytu, ak ich už skôr neprijali, a majú ich vykonávať vhodný čas, aby sa tak vhodne disponovali na budúcu službu Slovu a Oltáru.¹

791. Ministériá lektora a akolytu sa nemajú udeľovať súčasne tej istej osobe, ale nech je medzi nimi prestávka určená Apoštolskou stolicou alebo Konferenciou biskupov.²

792. Ministériá udeľuje biskup alebo, v kňazskom rehoľnom inštitúte, hlavný predstavený, v omši alebo počas slávenia Božieho slova.³

793. Biskup nech má pri vykonávaní obradu poruke aspoň diakona alebo presbytera ktorý zavolá kandidátov a tiež iných potrebných poslujúcich.

Obrad sa koná pri katedre alebo sedadle ak sa nevidí vhodnejším pripraviť pred oltárom iné sedadlo kvôli lepšej účasti veriacich.

Ak sa obrad vysluhuje v omši, biskup si oblečie posvätné rúcha potrebné na Eucharistické slávenie a použije mitru a pastorál. Ak sa však obrad slávi mimo omše môže si vziať pektorál, štólu a pluvial príslušnej farby na albu, alebo iba pektorál a štólu na rochetu a mozetu, ale v tom prípade nepoužije mitru a pastorál.

I. USTANOVENIE LEKTOROV

794. Lektor sa ustanovuje na službu, ktorá mu je vlastná, v liturgickom zhromaždení čítať Božie slovo. A preto v omši a iných posvätných akciách prednáša čítania zo Svätého písma, okrem evanjelia.⁴

Jeho zvláštnou úlohou je vyučovať deti i dospelých vo viere, k dôstojnému prijatiu sviatostí.⁵

¹ Porov. Pavol VI., Apoštolský list *Ministeria quaedam*, 15. augusta 1972, č. III, IV, XI: A.A.S. 64 (1972), str. 531-533.

² Porov. *ibidem*, č. X.

³ Porov. *ibidem*, č. IX.

⁴ Porov. *ibidem*, č. V.

⁵ Porov. Rímsky pontifikál, Ustanovenie lektorov, č. 4, Prihovor.

795. Na vykonanie obradu je potrebné pripraviť:

a) ak sa ministérium vysluhuje v omši, to čo je potrebné pri celebrácii; ináč rúcha ktoré sú naznačené pod č. 804;

b) Rímsky pontifikál;

c) knihu Svätého písma;

d) sedadlo pre biskupa;

e) sedadlá pre tých, ktorí budú ustanovení za lektorov na vhodnom mieste v presbytériu upravené tak, aby veriaci celú liturgickú akciu dobre videli;

f) ak sa bude obrad sláviť v omši a prijímanie sa bude rozdávať pod obidvomi spôsobmi, kalich primeranej veľkosti.

Ustanovenie lektorov počas omše

796. Môže sa brať omša Za služobníkov Cirkvi s vlastnými čítaniami obradu ustanovenia,⁶ použije sa biela alebo slávnostná farba.

V dňoch ktoré sa nachádzajú v tabuľke liturgických dní pod č. 1-9, sa berie omša dňa.

Keď sa neberie omša Za služobníkov Cirkvi, môže sa brať jedno z čítaní ktoré sa predkladajú v lekcionári pre obrad ustanovenia, ak ten deň nepripadá v tabuľke liturgických dní pod č. 1-4.⁷

797. Úvodné obrady a liturgia slova až po evanjelium vrátane, sa konajú zvyčajným spôsobom.

798. Po skončení evanjelia biskup sedí na katedre alebo na sedadle pripravenom na vhodnom mieste, vezme si mitru a, podľa okolností, pastorál. Všetci ostatní si tiež sadnú, diakon alebo na to určený presbyter volá kandidátov: *Nech pristúpia tí, čo majú byť ustanovení na službu lektorov.* Kandidátov volá po mene. Každý jednotlivo odpovie: *Tu som, pristúpi k biskupovi, prejaví mu úctu a vráti sa na svoje miesto.*⁸

799. Potom biskup povie homíliu v ktorej ľudu vysvetlí tak prednesené texty Svätého písma ako aj ministérium lektorátu. Zakončí ju slovami ktoré sa nachádzajú v Rímskom pontifikáli alebo sa kandidátom prihovorí inými podobnými slovami.⁹

⁶ Porov. Rímsky misál, Poriadok čítaní v omši, č. 780-784.

⁷ Porov. nižšie, Apendix II.

⁸ Porov. Rímsky pontifikál, Ustanovenie lektorov, č. 3.

⁹ Porov. *ibidem*, č. 4.

800. Po skončení príhovoru biskup odloží pastorál a mitru, vstane a všetci ostatní s ním. Kandidáti si pred ním kľaknú. Biskup so zloženými rukami vyzve ľud k modlitbe: *Drahí bratia a sestry, pokorne prosme Boha Otca.* Všetci zotrávajú určitý čas v tichej modlitbe, potom biskup stojí a s rukami vystretými nad kandidátmi prednesie modlitbu požehnaní: *Bože, žriedlo všetkého svetla.*¹⁰

801. Všetci si sadnú. Biskup sedí a prijme mitru. Kandidáti vstanú a prístupujú k biskupovi, ktorý každému jednotlivo odovzdá knihu Svätého písma, pričom hovorí: *Prijmi knihu Písma svätého.* Medzitým, najmä ak je viac kandidátov, môže sa spievať žalm 19, alebo iný vhodný spev.¹¹

802. Po skončení obradu omša pokračuje zvyčajným spôsobom buď vyznaním viery, ak sa má hovoriť, alebo všeobecnou modlitbou, v ktorej nech sú prosby za práve ustanovených lektorov.

803. Lektori, ich rodičia a príbuzní môžu sväte prijímanie prijať pod obidvomi spôsobmi.

Ustanovenie lektorov počas slávenia Božieho slova

804. Biskup si môže obliecť pektorál, štólu a pluviál príslušnej farby, na albu; alebo si vziať iba pektorál a štólu na rochetu a mozetu; ale v tom prípade nepoužije mitru a pastorál.

805. Pred pozdravom biskupa na začiatku slávenia, môže sa predniesť antifóna alebo vhodný spev; potom sa môže predniesť kolekta z omše Za služobníkov Cirkvi. Liturgia slova sa koná takým istým spôsobom ako v omši, medzi čítania sa vhodne vložia spevy.

806. Ustanovenie lektorov sa deje spôsobom opísaným vyššie v č. 799-801.

807. Obrad ustanovenia sa zakončí všeobecnou modlitbou a modlitbou Pána. Potom biskup prítomných požehná zvyčajným spôsobom, ako je nižšie v č. 1120-1121; diakon ich prepustí: *Chod'te v pokoji.* Všetci odpovedia: *Bohu vďaka,* a odídu.

¹⁰ Porov. *ibidem*, č. 5-6.

¹¹ Porov. *ibidem*, č. 7.

II. USTANOVENIE AKOLYTOV

808. Akolyta sa ustanovuje aby pomáhal diakonovi a slúžil kňazovi. Jeho službou je teda starostlivosť o oltár, diakonovi a kňazovi pomáha pri liturgických úkonoch, predovšetkým pri slávení omše. Jeho úlohou je tiež aby ako mimoriadny vysluhovateľ rozdával sväté prijímanie. V mimoriadnych prípadoch mu možno zveriť aby vystavil Najsvätejšiu Eucharistiu na verejnú poklonu veriacim a potom ju uložil, no požehnanie s Najsvätejšou sviatosťou neudelí.¹²

809. Ustanovenie akolytov sa koná iba v omši.

810. Na vykonanie obradu sa nachystá okrem posvätných rúch toto:

- a) to, čo je potrebné na slávenie omše;
- b) Rímsky pontifikál;
- c) nádobka s chlebom alebo s vínom určeným na konsekráciu;
- d) sedadlo pre biskupa;
- e) sedadlá pre tých ktorí budú ustanovení za akolytov, na vhodnom mieste v presbytériu upravené tak, aby veriaci celú liturgickú akciu dobre videli;
- f) kalich primeranej veľkosti na prijímanie pod obidvomi spôsobmi.

811. Môže sa brať omša Za služobníkov Cirkvi s vlastnými čítaniami obradu ustanovenia,¹³ použije sa biela alebo slávnostná farba.

V dňoch ktoré sa nachádzajú v tabuľke liturgických dní pod č. 1-9, sa berie omša dňa.

Keď sa neberie omša za služobníkov Cirkvi, môže sa brať jedno z čítaní ktoré sa predkladajú v lekcionári pre obrad ustanovenia, ak ten deň nepripadá v tabuľke liturgických dní pod č. 1-4.¹⁴

812. Úvodné obrady a liturgia slova až po evanjelium vrátane, sa konajú zvyčajným spôsobom.

813. Po skončení evanjelia biskup sedí na katedre alebo na sedadle pripravenom na vhodnom mieste, vezme si mitru a, podľa okolností, pastorál. Všetci ostatní si tiež sadnú, diakon alebo na to určený presbyter volá kandidátov: *Nech pristúpia tí, čo majú byť ustanovení na službu akolytov.*

¹² Porov. Pavol VI., Apoštolský list *Ministeria quædam*, 15. augusta 1972, č. VI: A.A.S. 64 (1972), str. 532-533.

¹³ Porov. Rímsky misál, Poriadok čítaní v omši, č. 785-789.

¹⁴ Porov. nižšie, Apendix II.

Kandidátov volá po mene. Každý jednotlivo odpovie: *Tu som*, pristúpi k biskupovi, prejaví mu úctu a vráti sa na svoje miesto.¹⁵

814. Potom biskup povie homíliu v ktorej ľudu vysvetlí tak prednesené texty Svätého písma ako aj ministérium akolytátu. Zakončí ju slovami ktoré sa nachádzajú v Rímskom pontifikáli alebo sa kandidátom prihovori inými podobnými slovami.¹⁶

815. Po skončení príhovoru biskup odloží pastorál a mitru, vstane a všetci ostatní s ním. Kandidáti si pred ním kľaknú. Biskup so zloženými rukami vyzve ľud k modlitbe: *Drahí bratia a sestry, pokorne prosme Pána*. Všetci zotrávajú určitý čas v tichej modlitbe, potom biskup stojí a s rukami vystretými nad kandidátmi prednesie modlitbu požehnaní: *Najláskavejší Bože, ty si skrze svojho jednorodeného Syna*.¹⁷

816. Všetci si sadnú. Biskup sedí a prijme mitru. Kandidáti vstanú a pristupujú k biskupovi, ktorý každému jednotlivo odovzdá nádobku s chlebom alebo vínom určeným na premenenie, pričom hovorí: *Prijmi nádobu*.¹⁸ Medzitým, najmä ak je viac kandidátov, môže sa spievať žalm alebo iný vhodný spev.

817. Po skončení obradu omša pokračuje zvyčajným spôsobom buď vyznaním viery, ak sa má hovoriť, alebo všeobecnou modlitbou, v ktorej nech sú prosby za práve ustanovených akolytov.

818. Akolyti alebo, ak je ich viac, niektorí z nich, prinášajú pri príprave obetných darov paténu s chlebom a kalich s vínom.¹⁹

819. Akolyti, ich rodičia a príbuzní môžu sväté prijímanie prijať pod obidvomi spôsobmi. Akolyti prijímajú hneď po diakonoch.

820. Biskup môže nariadiť, aby akolyta, ktorý sa stal mimoriadnym vysluhovateľom Eucharistie, pomáhal, v omši svojho ustanovenia, veriacim rozdávať sväté prijímanie.²⁰

¹⁵ Porov. Rímsky pontifikál, Ustanovenie akolytov, č. 3.

¹⁶ Porov. *ibidem*, č. 4

¹⁷ Porov. *ibidem*, č. 5-6.

¹⁸ Porov. *ibidem*, č. 7.

¹⁹ Porov. *ibidem*, č. 8.

²⁰ Porov. *ibidem*, č. 10.

TABUĽKA LITURGICKÝCH DNÍ usporiadaných podľa prednosti*

I.

1. Veľkonočné trojdnie umučenia a zmŕtvychvstania Pána.
2. Narodenie Pána, Zjavenie Pána, Nanebovstúpenie Pána a Zoslanie Ducha Svätého.

Nedele adventné, pôstne a veľkonočné.

Popolcová streda.

Férie veľkého týždňa, od pondelka do štvrtka vrátane.

Dni veľkonočnej oktávy.

3. Slávnosti Pána, preblahoslavenej Panny Márie a svätých, uvedené vo všeobecnom kalendári.

Spomienka na všetkých verných zosnulých.

4. Vlastné slávnosti, a to:

a) slávnosť hlavného patróna miesta, čiže obce alebo mesta;

b) slávnosť posvätenia a výročia posvätenia vlastného kostola;

c) slávnosť titulu vlastného kostola;

d) slávnosť titulu,

alebo zakladateľa,

alebo hlavného patróna rehole či kongregácie.

II.

5. Sviatky Pána uvedené vo všeobecnom kalendári.

6. Nedele vianočného obdobia a nedele «cez rok».

7. Sviatky preblahoslavenej Panny Márie a svätých, uvedené vo všeobecnom kalendári.

8. Vlastné slávnosti, a to:

a) sviatok hlavného patróna diecézy;

b) sviatok výročia posvätenia katedrálneho chrámu;

c) sviatok hlavného patróna kraja alebo provincie, národa alebo väčšej oblasti;

d) sviatok titulu, zakladateľa, hlavného patróna rehole alebo kongregácie a rehoľnej provincie, pokiaľ sa na ne nevzťahuje predpis pod č. 4;

e) iné sviatky vlastné niektorému kostolu;

f) iné sviatky uvedené v kalendári pre jednotlivé diecézy alebo rehole či kongregácie.

9. Adventné férie od 17. do 24. decembra vrátane.

Dni v oktáve Narodenia Pána.

Férie Pôstu.

* Podľa tejto tabuľky sa vždy rozhodne ktorému sláveniu sa dá prednosť.

III.

10. Povinné spomienky podľa všeobecného kalendára.
11. Vlastné povinné spomienky, a to:
- a) spomienka na sekundárneho patróna miesta, diecézy, územia a rehoľnej provincie;
 - b) iné povinné spomienky uvedené v miestnom kalendári pre jednotlivé diecézy alebo rehole alebo kongregácie.
12. Ľubovoľné spomienky, ktoré sa môžu sláviť aj v dňoch uvedených pod č. 9, a to spôsobom uvedeným vo Všeobecných smerniciach Rímskeho misála a Liturgie hodín.
- Tak isto na spôsob ľubovoľných spomienok možno sláviť povinné spomienky, ktoré občas pripadnú na pôstne férie.
13. Férie Adventu až do 16. decembra vrátane.
- Vianočné férie od 2. januára až do soboty po Zjavení Pána.
- Férie Veľkonočného obdobia od pondelka po Veľkonočnej oktáve až do soboty pred Zoslaním Ducha Svätého vrátane.
- Férie «cez rok».

TABUĽKA OMŠÍ PRI VYSLUHOVANÍ SVIATOSTÍ A SVÄTENÍN, ZA ROZLIČNÉ POTREBY, VOTÍVNYCH A OMŠÍ ZA ZOSNULÝCH*¹

Znaky*²

- V1 = Omše pri vysluhovaní sviatostí a svätenín (Rímsky misál, *Všeobecné smernice*, č. 330).
Omše za rozličné potreby a votívne z nariadenia alebo povolenia miestneho ordinára, ak sa vyskytne vážna potreba alebo pastoračný úžitok (*Ibidem*, č. 332).
- V2 = Omše za rozličné potreby a votívne, podľa rozhodnutia správcu kostola alebo samého celebranta, ak si to vyžaduje opravdivá potreba alebo úžitok veriacich (*Ibidem*, č. 333).
- V3 = Omše za rozličné potreby a votívne vybrané podľa nábožnosti veriacich a celebrujúceho kňaza (*Ibidem*, č. 329b,c).
- D1 = Pohrebná omša (*Ibidem*, č. 336).
- D2 = Omše po prijatí správy o smrti, pri poslednom uložení pozostatkov a pri prvom výročí (*Ibidem*, č. 337).
- D3 = Všetky ostatné omše za zosnulých « každodenné » (*Ibidem*, č. 337). Keď sú zakázané D1 a D2, vždy sú zakázané aj D3.
- + = dovolené
- = zakázané

1. Prikázané slávnosti	V1 - D1 -		
2. Nedele adventné, pôstne a veľkonočné	V1 - D1 -		
3. Veľkonočné trojdnie a štvrtok veľkého týždňa	V1 - D1 -		
4. Neprikázané slávnosti a spomienka Všetkých verných zosnulých	V1 - D1 +		
5. Popolcová streda, pondelok, utorok a streda Veľkého týždňa	V1 - D1 +		
6. Dni vo Veľkonočnej oktáve	V1 - D1 +		
7. Nedele vianočné a « cez rok »	V1 + D1 +	V2 - D2 -	
8. Sviatky	V1 + D1 +	V2 - D2 -	
9. Adventné férie od 17. do 24. decembra	V1 + D1 +	V2 - D2 +	
10. Dni v oktáve Narodenia Pána	V1 + D1 +	V2 - D2 +	
11. Pôstne férie	V1 + D1 +	V2 - D2 +	
12. Záväzné spomienky	V1 + D1 +	V2 + D2 +	
13. Adventné férie do 16. decembra	V1 + D1 +	V2 + D2 +	
14. Férie Vianočného obdobia od 2. januára	V1 + D1 +	V2 + D2 +	
15. Férie Veľkonočného obdobia	V1 + D1 +	V2 + D2 +	V3 - D3 -
16. Férie obdobia « cez rok »	V1 + D1 +	V2 + D2 +	V3 + D3 +

*¹ Podľa tejto tabuľky sa zisťuje či sa v daný deň môže brať formulár omše menovaných omší.

*² Označenie V — zodpovedá omšiam za živých;
D — zodpovedá omšiam za zosnulých.

KÓDEX KÁNONICKÉHO PRÁVA

UVEDENÝ DO PLATNOSTI
PÁPEŽOM JÁNOM PAVLOM II.

NIEKTORÉ PREDPISY TÝKAJÚCE SA AKOLYTU A LEKTORA

Kán. 230 - § 1. Laickí muži, ktorí majú vek a vlohy stanovené dekrétom Konferencie biskupov, môžu byť predpísaným liturgickým obradom nastalo prijatí do služby lektora a akolytu; toto udelenie služieb im však nedáva právo na poskytovanie materiálneho zabezpečenia alebo remunerácie zo strany Cirkvi.

§ 2. Na základe dočasného poverenia laici môžu pri liturgických úkonoch plniť úlohu lektora; takisto všetci laici môžu vykonávať úlohu komentátora, speváka a iné úlohy podľa normy práva.*

§ 3. Kde to potreba Cirkvi vyžaduje, pri nedostatku služobníkov môžu aj laici, hoci nie sú lektori ani akolyti, zastávať niektoré ich služby, totiž vykonávať službu slova, viesť liturgické modlitby, udeľovať krst a rozdávať sväté prijímanie podľa predpisov práva.

Kán. 231 - § 1. Laici, ktorí sa natrvalo alebo na nejaký čas oddávajú zvláštnej službe Cirkvi, majú povinnosť, aby si osvojili primeranú formáciu, vyžadovanú na náležité plnenie svojej úlohy, a aby túto úlohu plnili svedomite, horlivo a usilovne.

Kán. 910 - § 1. Riadnym vysluhovateľom svätého prijímania je biskup, presbyter a diakon.

§ 2. Mimoriadnym vysluhovateľom svätého prijímania je akolyta, ako aj iný veriaci, určený podľa normy kán. 230, § 3.

Kán. 911 - § 1. Povinnosť a právo zaniest' najsvätejšiu Eucharistiu chorým ako viatikum majú farár a kapláni, duchovní správcovia, ako aj predstavený spoločnosti v klerických rehoľných inštitútoch alebo spoločnostiach apoštolského života vo vzťahu ku všetkým, ktorí sa nachádzajú v dome.

§ 2. V prípade nevyhnutnosti alebo aspoň s predpokladaným povolením farára, duchovného správcu alebo predstaveného, ktorých treba o tom neskôr upovedomiť, musí to urobiť akýkoľvek kňaz alebo iný vysluhovateľ svätého prijímania.

Kán. 943 - Vykonávateľom vyloženia Najsvätejšej sviatosti a eucharistického požehnanja je kňaz alebo diakon; za osobitných okolností vykonávateľom len vyloženia a uloženia, ale bez požehnanja je akolyta, mimoriadny vysluhovateľ svätého prijímania alebo niekto iný, poverený miestnym ordinárom, pričom má zachovať predpisy diecézneho biskupa.

* Ujasnenie niektorých otázok ohľadne tohoto kánona podala Kongregácia pre bohoslužbu a disciplínu sviatostí. (Pozri časopis *Liturgia* č. 16 [4/1994] str. 336.)

**MIMORIADNY
VYSLUHOVATEĽ EUCHARISTIE**

MONS. VLADIMÍR FILO

MIMORIADNY VYSLUHOVATEĽ EUCHARISTIE

ÚVOD

Už niekoľko rokov sa stretáme v našich kostoloch s predtým neznámou praxou a to, že sväté prijímanie rozdávaajú aj laici, muži, ženy i rehoľné sestry. Postoj veriacich k tomuto javu je rôzny. Niektorí vyhýbajú takýmto rozdeľovateľom svätého prijímania, iní to chápu a prijímajú sväté prijímanie od nich bez rozpakov. V tejto problematike zostáva veľa nejasných a nezodpovedaných otázok. Z jednej strany sa stretávame s takými rozdávatel'mi svätého prijímania, ktorí nie sú na túto dôležitú a zodpovednú úlohu náležite pripravení a svojim nedôstojným správaním sa vyvolávajú skôr pohoršenie ako úctu k tejto najvznešenejšej sviatosti, a z druhej strany mnohí veriaci nechápu túto službu a nosia v sebe predsudky k tomuto novému úradu. Zapríčené je to tým, že sa úrad mimoriadneho vysluhovateľa Eucharistie zaviedol do praxe bez toho, žeby bol doprevádzaný aj primeraným vysvetlením zmyslu a poslania tohto úradu. Preto chcem teraz oboznámiť čitateľov s platnými predpismi týkajúcimi sa mimoriadnych vysluhovateľov Eucharistie. Dáme si odpoveď na základné otázky: kto je mimoriadnym vysluhovateľom Eucharistie, čo má vedieť ten, čo má byť prijatý na tento úrad, čo má konať a ako má vykonávať svoju službu.

1. Mnohorakosť chariziem a služieb v Cirkvi

Cirkev nepredstavuje homogénnu spoločnosť, v ktorej všetci jej členovia bez rozdielu sú si rovní, a ani všetci nemajú v nej rovnakú zodpovednosť. Je síce „medzi nimi všetkými ojazstná rovnosť čo do dôstojnosti a spoločnej činnosti všetkých veriacich na výstavbe Kristovho Tela,“ (LG 32 a kán. 208 CIC) ktorá má svoj základ vo sviatosti krstu, predsa „z Božieho ustanovenia predstavuje rozmanitosť vo svojom usporiadaní a vedení“ (*tamže*).

Prvá základná rozmanitosť členov Cirkvi pochádza z jej delenia na klerikov, čiže na tých, ktorí prijali posvätný rád čiže kňazské svätenie, a na laikov. Rozlíšenie členov Cirkvi na klerikov a laikov je z ustanovenia Božieho, ako to učí Druhý vatikánsky koncil (porov. LG, 32 a kán. 207 par. 1 CIC). Klerici na základe sviatosti posvätného rádu (kňazstva) sú posvätení a určení páť Boží ľud tak, že plnia v osobe Krista ako hlavy úlohu učiť, posväcovať a riadiť, každý na svojom stupni (ako diakon, presbyter a biskup) (porov. kán. 1008 CIC). V dôsledku čoho sa nielen služobné čiže hierarchické kňazstvo podstatne a nie iba stupňom líši od všeobecného kňazstva veriacich (porov. LG, 10), ale aj všetky cirkevné úrady, ktoré nesú so sebou vykonávanie moci sviatosti posvätného rádu alebo moci riadenia (porov. CIC kán. 274 par. 1), sú

rezervované klerikom. Preto sa hovorí o Cirkvi ako o „hierarchicky usporiadanej spoločnosti“ (LG 20).

Zdôraznenie tohoto hierarchického princípu v Cirkvi neznamená však zníženie a podcenenie úlohy laikov. „Duchovní pastieri si totiž dobre uvedomujú, na aký veľký osoh sú laici pre celú Cirkev. Veď duchovní pastieri vedia, že Kristus ich neustanovil nato, aby jedine oni vzali na seba celé spasiteľné poslanie Cirkvi na svete, ale že ich vznešenou úlohou je tak viesť veriacich a brať do úvahy, ich služby a charizmy, aby všetci svorne svojim spôsobom spolupracovali na spoločnom diele“ (LG, 30). Keďže „boli krstom prívtenení ku Kristovi a stali sa Božím ľudom, majú svojim spôsobom účasť na kňazskom, prorockom a kráľovskom úrade Kristovom, a tak majú svoj podiel na poslaní všetkého kresťanského ľudu v Cirkvi a vo svete“ (LG, 31).

Z kán. 207, par. 2 vidieť, že štruktúra Cirkvi sa nevyčerpáva v jej hierarchickej stavbe, ale že obsahuje aj prvok charizmatickej povahy. Koncil učí, že Duch svätý posväcuje a vedie Boží ľud nielen prostredníctvom sviatosti a služieb, ale aj tým, že rozdeľuje medzi veriacimi všetkých stavov zvláštne milosti (porov. LG, 12) čiže charizmy, ktoré nemusia mať nutne výnimočnú alebo mimoriadnu povahu, ale môžu to byť aj „bežnejšie a rozšírenejšie“ (LG, 12) dary. Koncil tak učí napr. o kresťanských manželoch, ktorí sviatosťou manželstva dostávajú „v Božom ľude zvláštny dar pre svoj životný stav a údel“ (LG, 11). Tieto dary Ducha majú okrem osobného rozmeru aj rozmer spoločenský, čiže každý ich dostáva „na všeobecný úžitok“ (1 Kor 12, 7). Tí, čo ich prijímajú robia „ich schopnými a ochotnými, aby sa podujali na rozličné diela a úlohy, užitočné na obnovu a ďalší vzrast Cirkvi“ (LG, 12). „Prijať týchto charizmatických darov, čo ako skromných, pre každého veriaceho vzniká právo a povinnosť uplatňovať ich v Cirkvi a vo svete na osoh ľudí a povznesenie Cirkvi... v spojení s bratmi v Kristovi, najmä s vlastnými dušpastiermi“ (AA, 3).

2. Služba mimoriadneho vysluhovateľa Eucharistie

Cirkev spomedzi služieb, ktoré koná, vyzdvihuje tú, ktorá sa vzťahuje na Eucharistiu. Vyplýva to z úzkeho súvisu tajomstva Cirkvi s tajomstvom Eucharistie. Eucharistia totiž obsahuje to, čo je základom samej existencie a jednoty Cirkvi. Vždy keď Cirkev v obete svätej omše slávi Kristovo tajomstvo slávi tajomstvo seba samej. Slávenie Eucharistie vyžaduje kňazskú moc (porov. kán. 900, par. 1). Ježiš Kristus ju udelil svojim apoštolom a ich nástupcom biskupom spolu s kňazmi. Preto riadnym vysluhovateľom sviatosti Eucharistie v osobe Kristovej je iba platne vysvätený kňaz

Na slávení Eucharistie sa podieľajú aj iní, veď sa slávi v spoločenstve a spoločenstvom. Konštitúcia o posvätnéj liturgii Druhého vatikánskeho koncilu

obsahuje veľmi dôležitú zásadu, ktorá sa má uplatňovať pri všetkých liturgických úkonoch a preto ju treba aplikovať aj na slávene Eucharistie, kde je jej zachovávanie veľmi dôležité. „Pri liturgických úkonoch má každý, tak vysluhovateľ ako aj veriaci, pri plnení svojej úlohy konať len to a všetko to, čo mu z povahy vecí a podľa liturgických noriem prináleží.“ (SC, 28).

Služba platne vysväteného kňaza pri slávení Eucharistie je tak podstatne dôležitá, že bez neho nemôže byť slávená. Na druhej strane pri jej slávení používa aj služby iných, ktorí sú ustanovení liturgickým obradom priamo na takúto službu, ako napr. lektor a akolyta, alebo ich vykonávajú príležitostne.

Medzi takýchto, čo pomáhajú kňazovi pri slávení Eucharistie sú aj mimoriadni vysluhovatelia Eucharistie čiže svätého prijímania.

O mimoriadnom vysluhovateľovi Eucharistie sa prvý raz hovorí v inštrukcie Kongregácie pre sviatosti *Immensae caritatis* z 29. januára 1973 a tak tento dátum je dátumom zrodzenia tejto zvláštnej úlohy v Cirkvi. Je ním jednoduchý veriaci, muž alebo žena, poverený rozdávaním svätého prijímania v omši a mimo omše. Jednoduchá skutočnosť, ale veľmi významná. U niektorých vyvolala údiv a u iných odsúdenie. Do tohto času totiž jednoduchý veriaci sa nemohol ani len dotknúť posvätných nádob, a tým menej konsekrovanej hostie.

Prečo prišlo k zmene v týchto predpisoch?

Odpoveď je viac. Nedostatok kňazov alebo diakonov, ako kompetentných rozdeľovateľov Eucharistie, vyššia teologická a pastorálna formácia laikov, ktorá dovoľuje ich prijať do rozličných cirkevných úradov, konkrétne napomáhanie vytvárania povedomia všeobecného kňazstva založenej na krste.

Inštrukcia *Immensae caritatis* uvádza nasledujúce praktické dôvody: „Okolnosti, za ktorých môže byť nedostatok rozdeľovateľov svätého prijímania, sú rôzne:

— počas slávania omše pre veľký nával veriacich alebo pre nejakú zvláštnu ťažkosť, v ktorej sa ocitne celebrant,

— mimo slávania omše, keď pre miestnu vzdialenosť je ťažké nosiť posvätné spôsoby, predovšetkým vo forme viatika chorým, ktorí sa nachádzajú v nebezpečenstve smrti, alebo keď počet chorých najmä v nemocniciach alebo podobných ústavoch, si vyžaduje pomoc viacerých služobníkov. Preto, aby veriaci, ktorí sú v stave milosti a majú správny a nábožný úmysel pristúpiť k eucharistickej hostine, Najvyšší veľkňaz považoval za vhodné ustanoviť mimoriadnych vysluhovateľov, ktorí by mohli prijímať sami a rozdávať iným veriacim sväté prijímanie“ (AAS 65, 1973, str. 264-271).

MINISTÉRIÁ VO SVETLE TAJOMSTVA KRISTA A CIRKVI

Pravý a hlavný dôvod ustanovenia mimoriadnych vysluhovateľov Eucharistie treba hľadať v tajomstve Cirkvi, v Pánovom tele.

Dogmatická konštitúcia Druhého vatikánskeho koncilu *Lumen gentium* v bode 7 a 12 učí, že Kristus v svojom tele, ktorým je Cirkev, ustavične rozdeľuje dary služieb, ktorými si navzájom pomáhame na ceste spásy. Duch Svätý nielen cez sviatosti a služby posväčuje Boží ľud a vedie ho a ozdobuje čnosťami, ale rozdeľuje svoje dary každému, ako chce, a rozdeľuje aj zvláštne milosti, ktoré uschopňujú veriacich vziať na seba rôzne úrady a diela užitočné na obnovu Cirkvi.

Treba vychádzať z tohoto autentického učenia magistéria Cirkvi, založeného na zjavení, aby sme pochopili dynamickú a hierarchicky rozlíšenú realitu Cirkvi. Tá istá konštitúcia hovorí, že Kristus Pán, aby pásol a napomáhal rast Božieho ľudu, ustanovil v Cirkvi rôzne služby, ktoré usilujú o dobro celého tela.

Keď sa hovorí o službách, treba rozlišovať medzi ordinovanými službami (episkopát, presbyterát a diakonát), ktoré majú svoj základ vo sviatosti kňazstva, od ustanovených služieb (lektorát a akolytát), ktoré majú svoj základ v krste, od bežných služieb, ktoré vykonávajú jednoduchí veriaci na základe konkrétnych potrieb cirkevného života.

3. Ordinované služby

Ordinované služby episkopát, presbyterát a diakonát majú svoj základ v službe Krista. Všetci traja sú riadnymi vysluhovateľmi Eucharistie s tým rozdielom, že kňaz slávi Eucharistiu pod autoritou biskupa a v závislosti na ňom a diakon ešte nemá moc sláviť svätú omšu, je však už riadnym rozdávatelom svätého prijímania, čiže nepotrebuje na to povolenie.

4. Neordinované alebo ustanovené služby

Tieto služby nepochádzajú zo sviatosti kňazstva ako prvé tri. Ustanovila ich a založila Cirkev. Tieto služby sú tiež milosťou čiže darom Ducha Svätého. Tí, čo ich prijímajú, dostávajú milosť, nie však sviatostnú, ale zvolanú vyzvaním a požehnaním Cirkvi. Tieto služby majú aj svoj teologický základ a to v skutočnosti Cirkvi ako spoločenstva viery a lásky. Aj v nich sa prejavuje Cirkev vo svojom služobnom rozmere. Celá Cirkev, ktorá nasleduje svojho Pána, a ten neprišiel sa dať obsluhovať ale slúžiť, je postavená do polohy služby. Teda aj tí, čo prijali službu lektorátu a akolytátu, na základe krstu, ktorým patria k slúžiacemu Kristovi, patria aj do Cirkvi, ktorá podľa príkladu svojho zakladateľa je slúžiacou.

5. Niektoré upresnenia o neordinovaných službách

Okrem neordinovaných služieb lektorátu a akolytátu, ktoré Cirkev ustanovila a prejavujú sa v oblasti liturgie, jestvujú ešte aj mnohé iné, ktoré môžu byť Cirkvou zavedené na základe žiadostí Konferencií biskupov pre ich oblasť, alebo ticho schválené a bez úradných titulov.

6. Mimoriadna služba rozdávanía svätého prijímania

V duchu uvedeného učenia Cirkvi treba chápať aj mimoriadnych rozdeľovateľov svätého prijímania. Je to služba akolytátu. Jedná sa o mimoriadnu úlohu a nie trvalú. Mimoriadnym vysluhovateľom môže byť muž i žena. Toto povolenie je zo strany Cirkvi gestom veľkej dobroty a lásky, aby nezostali bez svetla a posily tejto sviatosti veriaci, čo túžia mať účasť na eucharistickej hostine a na plodoch Kristovej obety.

Táto služba je vlastne jedným z prejavov tej cirkevnej služby, ktorá sa prejavovala v rozdávaní eucharistických darov veriacim počas svätej omše alebo mimo nej. Vykonávanie tejto cirkevnej lásky si vyžiadalo aj ustanovenie mimoriadnych vysluhovateľov Eucharistie s istou stabilitou.

Vo zvláštnych prípadoch, keď je mimoriadne veľký nával veriacich, počíta sa aj s ustanovením mimoriadneho rozdávatelia ad hoc, čiže iba pre tento prípad.

7. Cirkevný kontext vykonávania služieb

Je dôležité uvedomiť si, že ustanovenie služieb predpokladá dynamický život spoločenstva. Je to Cirkev zhromaždená okolo Pánovho slova a Eucharistie a usilujúca sa o to, aby Slovo „sa šírilo a počet učeníkov veľmi rástol“ (Sk 6, 7) prostredníctvom „služby evanjelia“ a ľudia zhromaždení evanjeliom mohli priniesť seba „ako živú, svätú, Bohu milú obeť“ (Rim 12, 1). Každá služba má svoje začlenenie v miestnej cirkvi ako autentický prejav pôsobenia Ducha, ktorý naplňa a oživuje Kristovo telo. Preto musí byť hodnotené pre jej vnútorné hodnoty, a nie iba ako doplnok, že klesá počet povolani alebo z prechodných alebo módných dôvodov.

Je to Pán, ktorý vzbudzuje služby v spoločenstve a pre spoločenstvo. Nesmieme sa preto dívať na ne ako na odmeňovanie alebo zväčšenie moci, ale ani ako na nejakú epizódu v živote kresťana.

Treba upresniť, že nie všetky charizmy sú službou, kým každá služba je charizmou, ktorá odpovedá zvláštnemu volaniu Pána a sa dáva do služieb bratov. Preto je potrebné poverenie Cirkvou a istá primeraná stabilita, nielen čo sa týka osobnej disponovanosti ale aj potrieb konkrétneho spoločenstva.

Každá služba je určená na budovanie Pánovho tela, a preto má podstatný vzťah k Slovu a Eucharistii, vrcholu celého cirkevného života a najvyššieho vyjadrenia Kristovej lásky, ktorá sa predlžuje vo „sviatosti bratov“ najmä v malých, v chudobných a v chorých, v ktorých je Kristus prijímaný a sa mu slúži.

Z toho vyplýva, že dielo služby sa neuzaviera do čisto obradného priestoru, ale sa dáva do služieb spoločenstva, ktoré evanjelizuje a sa skláňa ako dobrý Samaritán nad všetkými ľudskými ranami a biedami.

8. Koho možno poveriť službou mimoriadneho vysluhovateľa Eucharistie?

Poverenie rozdávať sväté prijímanie ako mimoriadny vysluhovateľ, udeľuje ordinár, čiže diecézny biskup a jeho generálny vikár. Inštrukcia *Immensae caritatis* upresňuje: „Miestni ordinári dostali fakultu dovoľovať, aby vhodné osoby, jednotlivo vybrané, mohli v hodnosti mimoriadnych vysluhovateľov v jednotlivých okolnostiach alebo aj na stanovené obdobie ako aj na trvalo v prípade nutnosti, sám si dať prijímanie alebo ho podávať iným veriacim a zaniest' ho chorým do ich domovov, keď

a) chýba kňaz alebo diakon alebo akolyta,

b) keď im v rozdávaní svätého prijímania prekáža iná pastoračná služba, choroba a pokročilý vek,

c) počet veriacich, ktorí chcú pristúpiť k svätému prijímaniu je taký, že by sa mimoriadne predĺžilo slávenie svätej omše alebo podávanie svätého prijímania mimo svätej omše.

Tí istí ordinári môžu takúto fakultu udeliť jednotlivým kňazom, aby mohli poverovať vhodnú osobu, ktorá by skutočne vo zvláštnych prípadoch, iba za tých okolností, rozdeľovala sväté prijímanie.

Spomínaní ordinári môžu delegovať takúto fakultu pomocným biskupom, biskupským vikárom a biskupským delegátom.

Vyberanie súcej osoby na službu mimoriadneho rozdávat'ľa svätého prijímania sa má diať podľa nasledujúceho poriadku, ktorý miestny ordinár môže podľa rozumného úsudku zmeniť: lektor, chovanec veľkého seminára, rehoľník, rehoľnica, katechéta, veriaci: muž alebo žena.

V kaplnkách rehoľných spoločenstiev, mužských i ženských, úrad udeľovania svätého prijímania môže byť zverený vyššiemu predstavenému bez kňazského svätenia alebo predstavenej alebo príslušným vikárom.

Ak je dost' času je dobré, ak súca osoba prijme tento úrad podľa obradu“ (inštr. *Immensae caritatis*).

9. Súcosť rozdávatel'a svätého prijímania

Kedže sa jedná o veľmi delikátnu úlohu, dokumenty Učiteľského úradu osvetľujú vlastnosti, ktoré má mať osoba, ktorá bude poverená vykonávaním mimoriadnej služby Eucharistie. Medzi službou, cirkevným životom a kresťanským životom samého vysluhovateľa jestvuje úzky vzťah.

Veriaci, mimoriadny vysluhovateľ svätého prijímania, riadne pripravený, musí vynikať kresťanským životom, vierou a správaním. Musí v sebe pestovať úctu k najsvätejšej Eucharistii a byť príkladom iným veriacim svojou nábožnosťou a svojou úctou k najvznešenejšej Sviatosti oltárnej. Nikto nesmie byť vybraný na tento úrad, kto by takýmto poverením bol u veriacich dôvodom k údivu.

10. Služba žien

Mimoriadna služba rozdávania svätého prijímania môže byť zverená aj ženám na rozdiel od ustanovených služieb, ktoré môžu byť zverené iba mužom (porov. kán. 230, par. 1). Táto jej služba môže byť využitá v takom prostredí ako sú nemocnice a také oddelenia, kde je mužom ťažký prístup. Aj keď nie priamo rozdávaním svätého prijímania, žena môže veľa urobiť z pastoračného hľadiska medzi starými a chorými, najmä ak ide o ich prípravu na sväté prijímanie, na prijatie sviatosti pomazania chorých a viatika. Ich apoštolát medzi chorými a starými je priam nezastupiteľný.

ZÁKLADNÉ ASPEKTY TAJOMSTVA A KULTU EUCHARISTIE

Mimoriadny vysluhovateľ Eucharistie čiže svätého prijímania musí presne a jasne poznať základné aspekty eucharistického tajomstva, ktoré úzko súvisia so službou na ktorú je v Cirkvi povolaný. Okrem toho musí poznať aj liturgické normy, ktorými sa slávenie Eucharistie riadi. Okrem potrebných vedomostí musí takýto vysluhovateľ mať aj hlbokú vierou preniknutú úctu k Najsvätejšej sviatosti.

1. Základné pravdy o eucharistickom tajomstve

a) „Slávenie svätej omše, ako úkonu Krista a hierarchicky usporiadaného Božieho ľudu, je stredom celého kresťanského života tak pre všeobecnú Cirkev, ako aj pre miestne cirkevné spoločenstvo a pre každého veriaceho. V nej totiž vyvrcholí úkon, ktorým Boh posväčuje svet v Kristovi, v nej obsahuje vrchol bohoslužba, ktorú ľudia preukazujú Otcovi, keď sa mu klaňajú skrze Krista, Božieho Syna. Okrem toho v omši sa pripomínajú celý rok tajomstvá vykúpenia tak, že sa určitým spôsobom sprítomňujú. Ostatné posvätné úkony a všetky

skutky kresťanského života s omšou súvisia, z nej vyplývajú a k nej smerujú“ (*VSRM*, 1).

Preto sa právom tvrdí, že Cirkev je budovaná Eucharistiou. V nej sám Kristus formuje Cirkev, svoje telo a ustavične mu dáva Ducha, ktorý ho oživuje, vedie a posilňuje.

„Pri slávení omše, v ktorej sa bez prestania sprítomňuje obeta kríža, Kristus je skutočne prítomný v zhromaždení zidenom v jeho mene, a to v osobe kňaza, vo svojom slove a najmä podstatne a opravdivo pod eucharistickými spôsobmi“ (*VSRM*, 7).

b) Reálna prítomnosť Krista pod podobami chleba a vína sa rodí iba z eucharistickej obety. Nemožno túto jeho prítomnosť uskutočniť inak ako slávením svätej omše. Toto je Boží zákon. Kristova reálna prítomnosť pod týmito spôsobmi sa predlžuje aj na dobu po slávení. Nikdy však nestráca svoj úzky vzťah k obete z ktorej sa zrodila. „Z toho vyplýva, že z dôvodu znaku, sa skôr zhoduje s povahou posvätného slávenia, že na oltári, na ktorom sa slávi svätá omša nie je eucharistická prítomnosť Krista v posvätných spôsoboch uchovaných vo svätostánku. Ona je v skutočnosti ovocím konsekrácie a ako taká sa má aj javiť“ (Posv. kongr. obradov, inštr. *Eucharistické tajomstvo*, 6).

c) Reálna prítomnosť Krista je v stave obete. Práve preto lebo ide o reálnu prítomnosť, ktorá sa uskutočňuje v obete a odvodzuje z obety, je prítomnosťou Krista v stave obete ako to naznačujú Ježišove slová: telo dané na obetu: krv vyliata na odpustenie hriechov. V spôsoboch chleba a vína sa nám Kristus dáva ako veľkonočná obeta, čiže nám dáva veľkonočné tajomstvo. Cirkev, ktorá slávi Eucharistiu, je povolaná predovšetkým priniesť Kristovu obetu a spojiť sa s touto obetou.

d) Reálna prítomnosť Krista je prítomnosťou obetovaného Krista, ale aj osláveného. Eucharistia reálne sprítomňuje pod sviatosťnými znakmi Kristovu obetu, ktorý „raz sa obetoval“ (*Hebr* 9, 28) na kríži. „Kristus vzkriesený z mŕtvych už neumiera, smrť nad ním už nepanuje“ (*Rim* 6, 9). Eucharistia nám teda nesprítomňuje Kristovo telo v stave umučenia a utrpenia, ale v jeho oslávenom stave. Je to ukrižovaný a zmŕtvychvstalý Kristus. Vo svätej omši sa sprítomňuje veľkonočné tajomstvo obsahujúce smrť premoženú vzkriesením.

e) Eucharistia svojou povahou smeruje k svätému prijímaniu. Svätá omša je súčasne a neoddeliteľne obeta - veľkonočná pamiatka – a hostina. Obeta a posvätná hostina patria k tomu istému tajomstvu, pretože sú navzájom spojené úzkym putom.

Znak, ktorý Kristus vybral, aby nám dal sviatosť svojej obety, je veľkonočná hostina s chlebom a kalichom. Dokazuje to jeho presný úmysel

vytvoriť hostinu s ním, prijímanie: „Vezmite a jedzte, vezmite a pite.“ Prvotným úmyslom ustanovenia Eucharistie nebolo klaňanie sa Kristovi ale spojenie sa s ním jedením jeho Tela a pitím jeho Krvi. Konsekrovaný chlieb a víno majú byť teda konzumované vo svätom prijímaní. Nesmieme zabúdať, že Eucharistia je ustanovená predovšetkým na to, aby bola obetovaná a prijímaná.

f) Sväté prijímanie je vždy reálnou účasťou na Kristovej obete. Tento pohľad na sväté prijímanie sa málo zdôrazňuje. Vidieť sväté prijímanie iba ako individuálne spojenie s priateľom Kristom, ako sa to často pred prvým svätým prijímaním zdôrazňuje deťom, je vlastne prekrútenie dôležitej pravdy, vyvierajúcej z podstaty Eucharistie. Tou pravdou je skutočnosť, že pri svätom prijímaní vstupujeme do spoločenstva s Kristom, ktorý dáva za nás život, aby sme aj my vedeli dať svoj život za bratov (porov. 1 Jn 4, 16). „Nik nemá väčšiu lásku ako ten, kto položí svoj život za svojich priateľov“ (Jn 15, 13). „Veľmi sa žiada, aby veriaci prijímali Pánovo telo z hostií premenených v tej istej omši a aby v určených prípadoch mali účasť na kalichu. Tak sa aj znakmi lepšie vyjadrí, že prijímanie je účasťou na obete, ktorá sa práve koná“ (VSRM, 56 h).

g) Sviatosťné účinky Eucharistie sú viazané na moment obety a moment prijímania. Kristus výslovne zviazal účinky Eucharistie s momentom obety: „Toto je moje telo, ktoré sa dáva za vás. Tento kalich je nová zmluva v mojej krvi, ktorá sa vylieva za vás“ (Lk 22, 19. 20). Ale rovnako aj so svätým prijímaním: „Kto je moje telo a pije moju krv, má večný život“ (Jn 6, 54).

Srdcom kresťanského kultu nie je teda klaňanie sa Eucharistii mimo svätej omše, hoci tento aspekt je zdôrazňovaný a tiež dôležitý, ale slávenie Eucharistie, čiže obeta-prijímanie.

Svätá omša je totálnym eucharistickým kultom, a preto všetky ostatné prvky tohto kultu sú odvodené, závislé a doplňujúce.

2. Cieľ uchovávanía Eucharistie

Cirkev vždy uchovávala eucharistický chlieb konsekrovaný počas svätej omše. Prečo? Každý kresťan musí jasne poznať zmysel a cieľ tohto uchovávanía.

Prvotný a pôvodný cieľ uchovávanía Eucharistie mimo svätej omše je vysluhovanie viatika.

Druhými cieľmi sú rozdávanie svätého prijímania a klaňanie sa Ježišovi Kristovi prítomnému vo sviatosť. Uchovávanie konsekrovaných hostií na sväté prijímanie chorých prinieslo so sebou chvályhodný zvyk adorovať pred týmto uchovaným a chráneným nebeským pokrmom v kostoloch. Adorácia spočíva

teda na pevnom základe a to na viere v skutočnú prítomnosť Ježiša Krista, ktorá vedie prirodzene k vonkajšiemu a verejnému prejavu tejto viery.

Konsekrované hostie uchovávané vo svätostánku musia byť uložené v pyxide čiže cibóriu. Ak treba uložiť do svätostánku konsekrované hostie v obetnej miske, potom ju treba prikryť palou. Hostie, ktoré sú takto odložené, treba často vymieňať, obnovovať (porov. kán. 939), a to aspoň raz za tri týždne. Uchovať ich treba v takom počte, aby stačili na prijímanie chorých a veriacich mimo svätej omše.

3. Miesto uchovávaní Eucharistie

a) Miesto určené na uchovávanie Eucharistie sa musí vyznačovať vznešenosťou a náležitou výzdobou. Musí byť vhodným na adorovanie a na osobnú modlitbu tak, aby veriaci mohli bez ťažkostí a s úžitkom adovať, a to aj súkromne, pred Pánom prítomným vo sviatosť.

Tento cieľ možno ľahko dosiahnuť tým, že sa pripraví kaplnka oddelená od centrálnej lode kostola, najmä v kostoloch, kde sa často slávi sviatosť manželstva a konajú pohrebné obrady alebo ich navštevujú pútnici alebo turisti pre ich umelecké alebo historické poklady.

b) Eucharistiu treba uchovávať v pevnom a bezpečnom svätostánku, ktorý nemá byť priehľadný. Platí norma, že v kostole má byť iba jeden svätostánok, a to na niektorom oltári alebo aj mimo oltára, ale na čestnom a náležite vyzdobenom mieste (porov. *VSRM*, 276-277). Kľúč od svätostánku treba veľmi starostlivo strážiť. Má byť tak uzavretý, aby sa vyhlo nebezpečenstvu zneuctenia (porov. kán. 938, par. 3 a 5). Dokonca aj medzi svätými omšami treba dávať kľúč na bezpečné miesto.

c) Prítomnosť najsvätejšej Eucharistie vo svätostánku naznačuje konopeum alebo iný vhodný znak, určený cirkevnou vrchnosťou.

Podľa starodávnej tradície pred svätostánkom má svietiť osobitná lampa na znak vzdávania úcty prítomnému Pánovi.

4. Úcta Eucharistie ako permanentnej sviatosti

Úcta najsvätejšej Eucharistie sa neobmedzuje iba na čas slávenia svätej omše. Prítomnosť totiž Krista v tejto najvznešenejšej sviatosťi pretrváva dotiaľ, kým trvajú podoby chleba a vína. To je dôvod, prečo konsekrované hostie, ktoré sa nerozdali pri svätom prijímaní vo svätej omši, sa s najväčšou úctou odkladajú a uchováajú vo svätostánkoch našich kostolov.

Eucharistický kult mimo svätej omše vzhľadom k celému tajomstvu obsiahnutému v slávení obety, má vzťah závislosti, čiastkovosti, doplnku a predĺženia.

a) Tento kult má vzťah závislosti, pretože slávenie Eucharistie v obete svätej omše je prameňom a cieľom kultu, ktorý sa jej vzdáva mimo svätej omše.

b) Má vzťah čiastkovosti, pretože vo svätej omši je všetko. V omši obetujeme Krista, mimo omše sa mu klanáme.

c) Tretí vzťah charakterizuje doplnenie a predĺženie. Veriaci, ktorí adorujú mimo svätej omše, musia vedieť, že konsekrovaná hostia hovorí o svätej omše, ktorá bola už slávená a ktorej ovocím je práve ona. Slávenie svätej omše ako obete je krátka doba, ale eucharistickú nábožnosť môžeme v sebe živiť adoráciou po svätej omši, ktorá je predĺžením tohoto dôležitého úkonu po sv. prijímaní.

5. Cirkevné predpisy pre sväté prijímanie mimo svätej omše

a) K dokonalej účasti na svätej omši patrí, aj počas nej, prístupenie k svätému prijímaniu. Veriaci preto po prijímaní kňaza prijímajú hneď, a to z tých hostií, ktoré boli vo svätej omši konsekrované.

b) Veriacich treba vychovávať k tomu, aby prijímali počas svätej omše. Ak však jestvuje oprávnený dôvod, má sa veriacim podať aj mimo svätej omše, pričom sa majú zachovať liturgické obrady (porov. kán. 918). Odporúča sa, aby tí, čo sa nemohli zúčastniť slávenia svätej omše, boli posilnení týmto duchovným pokrmom a cítili sa zjednotení so spoločenstvom veriacich a podporovaní láskou bratov.

Treba pamätať najmä na chorých a starých, aj keď nie sú v nebezpečenstve smrti, aby – ak je to možné – často mali príležitosť prijímať Kristovo telo.

c) Veriacich treba poučovať, že aj vtedy, keď prijímajú sväté prijímanie mimo omše, sa úzko spájajú s Kristovou obetou a majú účasť na sviatostnej hostine a na ovoci veľkonočnej obete.

6. Význam svätého prijímania mimo svätej omše

Z noriem, ktoré nám dáva učiteľský úrad Cirkvi, vyplýva, že sväté prijímanie je vo vnútri a vovádza nás do vnútra obetnej činnosti, ktorú Kristus koná aktuálne cez nás vo svätej omši. Toto je základné teologické učenie, z ktorej vychádzajú praktické normy pre prijímanie.

7. Prijímanie pod obidvoma podobami

Plnšie zvýraznenie znaku svätého prijímania sa dosiahne prijímaním pod obidvoma podobami. V tejto forme sa totiž dokonalejšie prejavuje znak eucharistickej hostiny a jasnejšie sa vyjadruje jednak vôľa, ktorou sa potvrdzuje nová a večná zmluva v Pánovej krvi, jednak vnútorná súvislosť medzi eucharistickou a eschatologickou hostinou v Otcovom kráľovstve (porov. *VSRM*, 240). Preto Cirkev súhlasí s podávaním svätého prijímania pod oboma podobami v prípadoch, „ktoré majú veľký význam pre duchovný život určitého spoločenstva alebo skupiny veriacich“ (*VSRM*, 242).

Okrem prípadov vymenovaných vo Všeobecných smerniciach Rímskeho misála v bode č. 242, u nás je dovolené podávať sväté prijímanie pod oboma podobami v prípadoch uvedených v Direktóriu 1992 na str. 19–21.

8. Možnosť svätého prijímania dva razy za deň

Plná účasť na svätej omši sa uskutočňuje sviatostným prijímaním. Kto už raz bol na svätom prijímaní a v priebehu dňa sa zúčastní slávenia svätej omše, môže počas nej ešte raz pristúpiť k svätému prijímaniu (porov. kán. 917).

Toto povolenie nemalo za cieľ zväčšiť eucharistickú úctu väčším počtom svätých prijímaní. Cirkev nepovoľuje ani jednému kňazovi sláviť viac svätých omší za deň ako raz ak si to nevyžaduje pastoračná nutnosť. Zásada znie: jedna svätá omša a jedno sväté prijímanie za deň. Dovoľením ešte raz pristúpiť k svätému prijímaniu v tom istom dni sa sleduje plnšie zapojenie do eucharistického spoločenstva a k plnej účasti na eucharistickom znaku.

9. Predpoklady dôstojného svätého prijímania

Eucharistia, ktorá sprítomňuje medzi ľuďmi veľkonočné tajomstvo Krista, je prameňom každej milosti a odpustenia hriechov. Preto tí, čo chcú prijať Pánovo telo, aby mali účasť na ovoci veľkonočnej sviatosti, musia k nemu pristupovať s čistým svedomím a s dobrou duchovnou dispozíciou a prípravou.

a) Svätá sposedť.

Svätá Cirkev predpisuje, že nik nemôže pristúpiť k svätému prijímaniu, kto si je vedomý ťažkého hriechu. Preto musí najprv pristúpiť k sviatosti pokánia. Tí, čo často, denne pristupujú k svätému prijímaniu majú sa mesačne vyspovedať, aj keď nie sú si vedomí ťažkého hriechu.

Z druhej strany veriaci majú Eucharistiu brať aj ako protilek na hriech a využívať úkon kajúcnosti na začiatku slávenia svätej omše.

b) Eucharistický pôst

Tí, čo chcú pristúpiť k svätému prijímaniu majú sa pred nim jednu hodinu zdržať jedenia a pitia okrem vody a liekov (porov. kán. 919, par. 1). Pokročili

vekom (nad 60 rokov) a trpiaci nejakou chorobou (napr. chrípka), ako aj tí, čo ich opatrujú, môžu prijať najsvätejšiu sviatosť, hoci počas prechádzajúcej hodiny niečo požili (porov. kán. 919, par. 3).

c) Poďakovanie

Spojenie s Kristom, ku ktorému vedie a na ktoré je sväté prijímanie určené, sa musí rozprestrieť na celý kresťanský život, tak, že veriaci rozjímaním nad prijatým darom, pod vedením Ducha Svätého, prežívajú každý deň vo vďakyvzdávaní a prinášajú ovocie lásky.

LITURGICKO–PASTORAČNÁ SLUŽBA ZVERENÁ MIMORIADNEMU VYSLUHOVATEĽOVI EUCHARISTIE

Tu si odpovieme na otázku, čo obsahuje konkrétne služba mimoriadneho vysluhovateľa Eucharistie, čiže jeho liturgicko–pastoračnú náplň. Patrí do nej rozdávanie svätého prijímania vo svätej omši, mimo svätej omše, prinášanie svätého prijímania chorým do ich príbytku, a viatikum.

1. Rozdávanie svätého prijímania vo svätej omši

Keďže ide o mimoriadneho vysluhovateľa, ako hovorí sám názov, môže sväté prijímanie rozdávať iba v mimoriadnych prípadoch, teda nie hocikedy a pravidelne. Ktoré sú to tie mimoriadne prípady hovorí inštrukcia Posv. kongregácie pre disciplínu sviatostí *Immensae caritatis* z 29. januára 1973.

Mimoriadny vysluhovateľ svätého prijímania môže ho rozdávať počas svätej omše ak počet veriacich je taký veľký, že by sa mimoriadne predĺžila svätá omša, ak nie sú prítomní iní kňazi, ba ani diakon alebo akolyta, alebo ak títo sú zaneprázdnení inou pastoračnou úlohou, alebo sú chorí alebo pokročilí vekom.

Keďže riadnymi vysluhovateľmi svätého prijímania sú diakoni, presbyteri a biskupi a platí tu veľmi dôležitá zásada, ktorá hovorí, že táto fakulta sa dáva iba pre duchovné dobro veriacich a na prípady skutočnej potreby, kňazi si majú byť vedomí, že ich táto možnosť neoslobodzujú od úlohy rozdávať sväté prijímanie veriacim, ak o to zákonite žiadajú, a zvlášť nosiť ho a podávať chorým (porov. inštr. *Immensae caritatis*, VI).

2. Rozdávanie svätého prijímania mimo svätej omše

Keď sú splnené vyššie uvedené podmienky môže mimoriadny vysluhovateľ rozdávať sväté prijímanie mimo svätej omše, a to v kostole alebo kaplnke, kde sa uchováva najsvätejšia Eucharistia, v nemocniciach a starobincoch, kde sa nemôžu zúčastniť svätej omše.

3. Slávenie nedele bez kňaza a diakona

Osobitnú pozornosť treba venovať nedeľným sláveniam tam, kde nie je kňaz, mimoriadny vysluhovateľ Eucharistie má viesť takéto slávenie.

Kongregácia pre boží kult vydala 2. júna 1988 smernice týkajúce sa takýchto slávení.

Spoločenstvo, v ktorom chýba kňaz, môže zakúsiť, čo to znamená v nedeľu sa zhromaždiť nie „bez kňaza“, ale iba „v jeho neprítomnosti“ alebo lepšie „v jeho očakávaní“ (bod 27).

Poriadok, podľa ktorého sa má takéto slávenie konať, skladá sa z dvoch častí a to zo slávania Božieho slova a podávania svätého prijímania. Takéto slávania pripravuje pre mimoriadneho vysluhovateľa Eucharistie farár.

4. Sväté prijímanie podávané chorým

Prinášanie Eucharistie chorým a starým, ktorí sa nemôžu zúčastniť slávania svätej omše, vyžaduje mimoriadny pastoračný zmysel. Inštr. *Immensae caritatis* hovorí, že Svätého Otca k zavedeniu úradu mimoriadneho vysluhovateľa Eucharistie viedlo práve to, že nechcel, aby tí, čo sú v stave milosti a majú správny úmysel, zostali bez sviatostnej pomoci a útechy.

V takých prípadoch, keď ide o podávanie svätého prijímania takým chorým a starým, ktorí dlhú dobu nemôžu byť prítomní na slávení svätej omše, treba dbať, aby si uvedomovali súvis medzi svätým prijímaním a slávením svätej omše ako Kristovej obete, ale aj spojenie so spoločenstvom, ktoré slávi Eucharistiu.

Dôležitá je aj zásada, že skôr než sa Eucharistia prinesie chorým, treba chorých priniesť k Eucharistii. Je dobré, ak chorí sú už vopred katechézou pripravení na prijatie Eucharistie.

5. Viatikum

Viatikum Kristovho tela a krvi posilňuje veriaceho pri jeho prechode z tohto života do večného a upevňuje v ňom vieru v zmŕtvychvstanie. Ježiš Kristus totiž prisľúbil: „Kto je moje telo a pije moju krv, má večný život a ja ho vzkriesim v posledný deň“ (*Jn 6, 54*).

Viatikum, ak sa dá, má sa prijímať počas svätej omše, tak, aby chorý mohol prijímať pod oboma spôsobmi. Prijímanie vo forme viatika je osobitným znakom účasti na slávení veľkonočného tajomstva vo svätej omši, tajomstva Kristovej smrti a jeho prechodu k Otcovi.

Všetci pokrstení, čo už boli na prvom svätom prijímaní, sú povinní prijať aj viatikum. Každý veriaci, keď sa nachádza v nebezpečenstve smrti z akejkolvek príčiny, je povinný prijať sväté prijímanie. Kňazi, ktorým je zverená starosť o

duše, musia dbať o to, aby sa prijatie tejto sviatosti neodďaľovalo. Veriaci totiž majú prijať túto posilu ešte vtedy, keď sú pri plnom vedomí.

Pri prijímaní viatika si veriaci má obnoviť krstné sľuby, ktorými vyjadril svoje pripútanie sa k Bohu a stal sa dedičom večného života.

Riadnymi vysluhovateľmi viatika sú farár, správca farnosti, kaplán a predstavený rehoľného klerického inštitútu a spoločnosti apoštolského života pre všetkých, ktorí žijú v dome.

V prípade nutnosti alebo aspoň s predpokladaným súhlasom kompetentného vysluhovateľa, ktorýkoľvek kňaz alebo diakon vysluhuje viatikum. V neprítomnosti posvätného služobníka môže zaniest' a vyslúžiť viatikum mimoriadny vysluhovateľ Eucharistie. Obrad vykoná podľa knihy *Obrad svätého prijímania mimo svätej omše*.

6. Pomazanie chorých

Mimoriadny vysluhovateľ Eucharistie musí brať do úvahy aj vážnosť choroby chorého, aby ho mohol pripraviť na prijatie sviatosti pomazania chorých, aby sám chorý mohol o ňu požiadať a nábožne ju aj prijať.

V takomto prípade je jeho úlohou upovedomiť farára. Mimoriadny vysluhovateľ Eucharistie nemôže túto sviatosť vyslúžiť, pretože pomazanie chorých platne vysluhuje každý kňaz a iba kňaz“ (kán. 1003, par. 1).

Komu možno udeliť sviatosť pomazania chorých?

Táto sviatosť sa udeľuje chorým, aby, ako hovorí svätý Jakub, dostali pomoc a spásu (porov. *Jak 5, 14*). Preto sa má dať sväté pomazanie so všetkou starostlivosťou veriacim, ktorí sú pre chorobu alebo starobu v nebezpečenstve smrti. Čo sa týka posúdenia vážnosti ochorenia, stačí rozumný a pravdepodobný úsudok, pričom sa treba vyhnúť akejkolvek úzkostlivosti. Ak treba, možno sa poradiť aj s lekárom.

Túto sviatosť možno opakovať, ak chorý po jej prijatí vyzdravel a neskôršie opäť upadol do ťažkej choroby, alebo ak sa jeho zdravotný stav zhoršil.

Pred operáciou možno chorému udeliť pomazanie vtedy, keď dôvodom k zákroku je práve nebezpečná choroba.

Sväté pomazanie možno udeliť aj starcom, ktorí značne upadli na sile, aj keď nevidieť, žeby boli nebezpečne chorí.

Možno ho udeliť aj deťom, a to vtedy, keď používajú rozum už natoľko, že ich táto sviatosť môže posilniť.

Túto sviatosť možno udeliť aj tým, čo upadli do bezvedomia alebo stratili schopnosť používať rozum, ak možno predpokladať, že keby boli pri vedomí, ako veriaci by si ju pravdepodobne žiadali. Keď chorý umrel, treba zaňho prosiť Boha, aby mu odpustil hriechy a milostivo ho prijal do svojho kráľovstva. Pomazanie sa mu však už neudelí. Ak však je pochybnosť, či chorý je skutočne mŕtvy, môže sa mu táto sviatosť udeliť podmienčne.

7. Birmovanie v nebezpečensťve smrti

Je správne a potrebné, aby uvedenie do kresťanského života každého pokrsteného bolo zavŕšené sviatosťou birmovania a Eucharistie. Preto treba aj chorého veriaceho, ktorý je v nebezpečensťve smrti, dosiahol užívanie rozumu a ešte neprijal sviatosť birmovania, priviesť k tomu, aby ju po primeranej katechéze ešte pred viatikom prijal.

Treba mať na pamäti, že birmovanie v nebezpečensťve smrti a pomazanie chorých sa nemajú udeliť súvislým obradom, aby sa vyhlo pomiešaniu oboch sviatosťi, keďže obe sa udeľujú mazaním.

Ak je nutné, má sa udeliť birmovanie bezprostredne pred modlitbou na olejom chorých a vynechá sa vkladanie rúk v obrade pomazania chorých.

V prípade nebezpečensťva smrti má farár, dokonca každý kňaz fakultu birmovať.

8. Návštevy u chorých

Návšteva u chorých je dôležitá preto, aby skôr než im bude prinesená Eucharistia, boli touto návštevou privedení k Eucharistii.

Všetci kresťania majú si osvojiť lásku Krista a Cirkvi ku chorým. Preto aj mimoriadny vysluhovateľ má mať starosť o chorých tým, že ich navštevuje, posilňuje v Pánovi a bratsky im pomáha v ich potrebách.

Má im vedieť povedať slová viery, ktoré by im pomohli uvedomiť si význam ľudskej slabosti a choroby v tajomstve spásy. Povzbudí ich, aby sa nechali viesť svetlom viery na ceste k zjednoteniu s trpiacim Kristom, aby modlitbou posväcovali svoju chorobu a nachádzali v nej potrebnú silu na znášanie utrpenia.

Postupne sa má usilovať pripraviť chorých duševne, disponovať ich na prijatie sviatosťi zmierenia a Eucharistie a najmä na sväté pomazanie a viatikum.

Veľmi sa odporúča povzbudzovať chorých, aby sa modlili s osobami, ktoré im pomáhajú, s členmi svojej rodiny. Je chvályhodné, ak sa táto modlitba opiera o Sväté písmo, ak sa recitujú krátke vety zo Žalмов a iných textov.

Dobré je, ak sa chorý modlí spolu s ostatnými; ak sa modliť nahlas nevie, tak sa modliť pri ňom nahlas, aby počul. Dalo by sa to urobiť aj vo forme krátkej bohoslužby slova. Po čítaní zo Svätého písma nech nasleduje modlitba vo forme žalmu alebo iná vo forme litánií.

Toto všetko sa má robiť tak, že sa má brať ohľad na stav chorého, v duchu viery, ale aj ohľaduplnosti a v láske.

OBRAD UDEĽOVANIA SVÄTÉHO PRIJÍMANIA

Mimoriadny vysluhovateľ Eucharistie musí byť zodpovedne pripravený, čiže musí poznať a starostlivo zachovávať predpisy týkajúce sa svojho úradu a liturgických slávení obradov spojených s rozdávaním svätého prijímania mimo omše. Nakoľko každá liturgická akcia je znakom prítomnosti a činnosti Krista, každé gesto a úkon má byť vykonaný s vierou a veľkou dôstojnosťou. Aby vedel dôstojne plniť svoju službu mimoriadneho vysluhovateľa Eucharistie, musí dobre poznať nasledujúce liturgické knihy:

- Rímsky misál, Všeobecné smernice Rímskeho misála, Rím 1980;
- Rímsky rituál, Obrad prijímania mimo omše;
- Rímsky rituál, Obrad pomazania chorých a pastoračná starosť o nich, SSV Trnava, 1976.

1. Liturgický oblek

Keď rozdáva sväté prijímanie mimoriadny vysluhovateľ, je povinný riadiť sa predpismi vydanými v diecéze alebo v cirkevnej oblasti týkajúcimi sa liturgického obleku.

Požiadavka, aby aj takýto vysluhovateľ mal primeraný oblek k činnosti, ktorú vykonáva, neznamená klerikalizáciu laikov, ale sa ňou ukladá úcta k úradu, ktorý zastáva ako aj k liturgickej akcii.

Na druhej strane sa nesmie v mene sústredenia väčšej pozornosti na laikov upadnúť do druhej krajnosti, do sekularizmu. Jestvujú totiž formy, ktoré sa dotýkajú podstaty, dokonca až také, bez ktorých sa podstata nedá vyjadriť.

Je poľutovaniahodné, že kým ľudia pracujúci vo svetskej sfére dbajú na spôsob prezentovania sa aj v obliekaní, v niektorých oblastiach cirkevného života sa nedodržiavajú ani základné predpisy slušného obliekania sa. Neberie sa dostatočne do úvahy, že pre kresťanské spoločenstvo formy musia vyjadrovať živú vieru. Zvláštnosťou foriem je vyjadrovať sviatosť Cirkvi, znak a nástroj prítomnosti Krista, a má byť prejavom Ducha, ktorý ich oživuje.

Ženy, poverené službou mimoriadneho vysluhovateľa, majú byť dôstojne a skromne oblečené. Pre rehoľné sestry stačí rehoľné rúcho.

2. Rozdávanie svätého prijímania v omši

Služba rozdávať Kristovo telo a krv je jednou z podstatných úkonov obradnej štruktúry Eucharistie. Cirkev tým, že podáva rozlomený chlieb, predlžuje Ježišovo gesto: „Lámal ho a dával im, hovoriac: Toto je moje telo, ktoré sa dáva za vás“ (*Lk 22, 19*). Je to chlieb, ktorý „sa dáva“ a toto gesto

dávania chleba sa musí konať dôstojne. Pri niektorých sláveniach Eucharistie možno vidieť, ako si veriaci sami berú Telo Kristovo z obetnej misky alebo patény. Kňaz síce prijíma tak, že si sám podáva Kristovo telo a krv, ale ostatní ho prijímajú od neho a tak gesto Kristovo z poslednej večere, kedy sám „dával“ je zachované.

Pri rozdávaní svätého prijímania v omši mimoriadny rozdávatel' ukáže konsekrovanú hostiu veriacemu, ktorý pristupuje k svätému prijímaniu, trochu ju pozdvihne a povie: Telo Kristovo. Prijímajúci odpovie: „Amen“ a prijme Kristovo telo, ktoré mu mimoriadny vysluhovateľ položil na jazyk.

Po skončení rozdávania svätého prijímania mimoriadny vysluhovateľ si umyje ruky a vráti sa na svoje miesto.

U nás sa sväté prijímanie podáva iba jazyk. Podávanie na ruku nie je povolené a aj tí, čo prichádzajú na naše územie z iných krajín, kde sa môže podávať sväté prijímanie na ruku, musia sa pridržať u nás platného predpisu a teda prijímať tiež na jazyk.

3. Normy pre rozdávanie svätého prijímania mimo omše

Sväté prijímanie mimo svätej omše možno podávať v hociktorý deň a hodinu dňa. Mimoriadny vysluhovateľ nemôže však sám od seba ísť podávať sväté prijímanie, ak ho niekto oň požiada mimo svätej omše. Aj v takomto prípade sväté prijímanie mimo omše má podať riadny vysluhovateľ Eucharistie. Mimoriadny vysluhovateľ tak urobí iba vtedy, ak riadny vysluhovateľ z uvedených dôvodov to urobiť nemôže.

Pre rozdávanie svätého prijímania mimo svätej omše treba pripraviť oltár tak, že sa zapália dve sviece, oltár je prikrytý oltárnou plachtou, na ňom korporál. Použije sa aj paténa.

Obrad rozdávania svätého prijímania obsahuje tieto prvky:

1. Pozdrav
2. Úkon kajúcnosti
3. Čítanie Božieho slova
4. Obrad prijímania od Otče náš
5. Modlitba
6. Záverečný obrad a požehnanie.

Keď sa rozdáva sväté prijímanie viacerým naraz a v stanovenú hodinu, treba urobiť riadnu bohoslužbu slova, a nie iba prečítať nejaký text zo Svätého písma.

Na konci obradu mimoriadny vysluhovateľ neudeľuje požehnanie ale iba prednesie slová požehnania tak upravené, že aj seba doňho zahŕňa a sám sa prežehnáva pri ňom.

Mimoriadny vysluhovateľ Eucharistie pri rozdávaní svätého prijímania použije tieto obrady:

1. Obrad prijímania mimo svätej omše
2. Obrad prijímania chorých
3. Obrad viatika
4. Obrad odporúčania zomierajúcich.

EUCCHARISTICKÝ ŽIVOT

Mimoriadny vysluhovateľ svätého prijímania má žiť intenzívnym eucharistickým životom, z ktorého vidieť, že Eucharistiu má vo veľkej úcte.

1. V prvom rade má pestovať správnu účasť na slávení svätej omše, v ktorej si má osvojovať zmysľovanie Ježiša Krista, čiže jeho vďakyvzdávanie, jeho obetovanie sa Otcovi za naše hriechy, jeho prosby za príchod Božieho kráľovstva. Predovšetkým pre svätú omšu platí odporúčanie svätého Pavla Filipanom: „Zmysľajte tak, ako Kristus Ježiš“ (2, 5).

Nestačí byť na eucharistickom slávení prítomný iba fyzicky. Treba vojsť do synovského vzťahu Krista k Otcovi a osvojiť si ho.

Bez tohto vnútorného spojenia s tým, čo sa deje na oltári, nemožno mať žiaden duchovný úžitok zo svätej omši.

Pozornosť viery, potrebnej k vnútornému spojeniu sa s Kristom, má byť nesená tromi kľúčovými momentmi svätej omše:

- a) počúvanie Božieho slova na rozmnoženie viery,
- b) obetovanie Krista, jeho obety a nás samých počas eucharistickej modlitby,
- c) sväté prijímanie ako plná účasť na obete, spoločenstvo s Kristom a spoločenstvo so všetkými bratmi v Kristovi.

2. Na druhom mieste je potrebné, aby celý život gravitoval okolo svätej omše a z tejto sviatosti sa čerpala sila žiť láskou.

Kto mal účasť na Eucharistii, prijal do seba rozhodnutie skrze lásku sa darovať Otcovi a bratom, ako to urobil Kristus vo svojom veľkonočnom tajomstve.

Prežívať svätú omšu znamená žiť láskou v jeho dvoch dimenziách, a to k Bohu a k bratom až po jednotu.

Skúškou pravdy a autentičnosti stretnutia s Kristom v Eucharistii je v tom, či vie prežívať vzťah s Kristom prítomným v bratoch, najmä v chudobných. Ježiš poveril ľudí a osobitným spôsobom tých, čo trpia, aby prijímali konkrétne tú lásku, ktorú pýta pre seba. Z tohoto budeme vydávať účet pri poslednom súde (porov. *Mt 25, 34–46*). Na konci života budeme súdení z lásky, hovorí sv. Ján z Kríža.

Veľkou trhlinou v duchovnom živote by bolo zabudnutie na nerozlučiteľný súvis medzi prítomnosťou Krista v jeho slove, vo sviatosti a v bratoch.

Niešť Eucharistiu bratom, najmä chorým a starým, znamená prinášať im Krista a slúžiť v nich Kristovi.

3. Nakoniec mimoriadny vysluhovateľ Eucharistie musí živiť svoju nábožnosť a úctu k prítomnosti Krista, ktorá pretrváva pod premenenými podobami.

Nábožnosť, ktorá vedie vysluhovateľa Eucharistie k poklone pred svätostánkom, bude ho priťahovať k čím hlbšej účasti na veľkonočnom tajomstve a bude vedieť s vdáčnosťou odpovedať na dar toho, ktorý svojou ľudskou prirodzenosťou vliat božský život do údov svojho tela. Zdržiavaním sa blízko Pána, bude mať radosť z jeho vnútornej blízkosti a otvorí pred ním svoje srdce pre seba a pre tých, ktorým prináša Eucharistiu a prosí za pokoj a za spásu sveta.

Mons. Vladimír FILO

✠ FINIS ✠

OBSAH

Úvod — 3

Rímsky pontifikál

Ministeria quædam — 7

Ad pascendum — 11

Ustanovenie lektorov — 17

Ustanovenie akolytov — 20

Prijatie medzi kandidátov diakonátu a kňazstva — 23

Biblické čítania — 28

Rímsky misál

Omše za rozličné potreby, 8. Za služobníkov Cirkvi — 37

Všeobecné smernice, niektoré predpisy týkajúce sa akolytu a lektora — 39

Všeobecné smernice – Lekcionár — 41

Cæremoniale episcoporum

Niektoré predpisy týkajúce sa akolytu a lektora — 49

Prijatie medzi kandidátov na posvätný rád — 51

Ustanovenie lektorov a akolytov — 54

Tabuľka liturgických dní — 60

Tabuľka omší pri vysluhovaní sviatostí a svätenín, za rozličné potreby, votívnych a omší za zosnulých — 62

Kódex kánonického práva

Niektoré predpisy týkajúce sa akolytu a lektora — 65

Mons. Vladimír Filo: Mimoriadny vysluhovateľ

Eucharistie — 69

**USTANOVENIE LEKTOROV A AKOLYTOV A PRIJATIE MEDZI
KANDIDÁTOV DIAKONÁTU A KŇAZSTVA
PRÍRUČKA PRE SEMINARISTOV**

Zostavil: Adam Sýkora.

Texty Cæremoniale episcoporum preložil: Adam Sýkora.

Sadzba a grafická úprava: Adam Sýkora.

Zostavovateľ si rezervuje konzultáciu pred ďalším vydaním.

Tlač: KSCM — Bratislava 2001.

